UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Furtis & seruo corrupto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

dies,amputetur ſibi pes,& reus cum de facili poſſet ſoluere,qđ iudex non dȝ amputare,ſed compellere ad ſoluendū per l. cum duobus.§.idem reſpondet.ff.pro ſocio.qđ non placet Paul.lȝ Raph.dicat contra facere,qꝛ nō eſt pena delicti,ſȝ pena retar date ſolutionis,vt l.j.cū ibi no.de in lit.iurā.que retardatio ma nebit impunita,ſm opin.Bar.qđ non videtur dicendum per l. nunquam plura delicta.de priua.deli.

d POMA.¶Ergo ſic quandoqȝ.vide plene Cepol.ff.in l.ſi fugi tiui.eo.ti.in iij.q.& Anna.cōſi.xxij.Feli.plene in c.inter ceteras. de reſcri.in c.ſicut Iudei.de Iude.

e ALEX.¶Electio iudicis.Vide Bart.in d.§.expilatores.vbi aliter vr̄ ſentire.Et vide Bal.hic & ff.l.proxi.Sed iſtud hic ſeq tur Inn.in l.ij.de publi.iudi.Et iſta electio dȝ fieri per iudicem parte citata,ſm Bal.in l.ſi fugitiui.ff.eod.Et de materia etiam per Bal.in §.pena grauior.Et qđ in pena criminali electio ſit iudicis,vide gl.lxiij.diſ.in ſumma.quam teneo,vbi nō cōſtat ad quem verba referantur,lȝ aliter Bal.ſentiat hic.Et no.qđ in al ternatiua iuris videtur qđ indiſtincte ſit electio iudicis,ſm gl. ordinariam iuncto tex.in c.a crapula.in ſi.de vita & ho.cler.Vi de omnino Bal.in l.Lucio.de leg.ij.¶Et tu vltra predicta ad regulam huius legis qđ qui nō pōt ſoluere,luat in corpus.Ad de,& limita ſm do.Mari.Soci.in c.ad liberādum.de accu.Pri mo ſi pena venit applicanda fiſco,vt in c.Odoardus.per doct. de ſolu.De quo & per eundem in rub.de dila.articu.xx.queſtio. xxvj.ver.xviij.quero.Secundo limita vt per Inn.in d.c.Odoar dus.ſcȝ,ſi pena que veniret ex contractu vel quaſi,ex quo talis pōt cedere bonis,& ſic expectabit,donec perueniat ad pinguio rem fortunam.Tertio limita,vt per Bar.poſt Mar.Sil.in l.j. §.generaliter.ff.de penis.& ibi habes etiam quartam.Quinto, vt per Bal.hic,poſt Inn.in d.c.Odoardus.

LEX. V.

a **Mancipia.** [a] Qui mancipia,& libertos ciuita tis ſuſcipiunt,pena huius legis te nentur,& etiā iudex,qui in eis perquirēdis negligēs re peritur,h.d.Quid vult tex.in ſi.dum dicit nec vēdendū,&c.Gl. ponit multas expoſitiones.Tu tene primam,tanꝙ magis no.&
b vide gl.Op.& videtur,qđ alia pena puniatur,[b] vt ff.eo.l.j.§.hoc autem.Gl.ſoluit duobus modis.Secunda ſol.eſt vera.Dic vt
1 in gl.Et ex his no.†qđ officialis negligens punitur,non illa pe na actionis in factum,que deſcendit ex quaſi maleficio,tanꝙ fe cerit litem ſuam,ſed alijs remedijs,vt hic,& in aut.vt diffe.iudi. & l.iiij.§.in eum.ff.de dam.infec.& de magi.conue.l.j.Dixi in l.ſi. ff.de varijs & extra ordi.cog.

ADDITIONES.

a P.PAV.P.¶Mancipia.In iſta lege allegatur vna gl.pro ſin gulari qđ lex,vel ſtatutum puniens delictum,& aliud preſuppo nens delictum,nō verificatur in eo,in quo non verificat̄ preſup poſitum.De quo vide late Feli.in c.nonnulli.in prin.de reſcr.in verſ.amplia iſtam.vide in Bertach.in verbo,ſtatutum.de deli. & Rom.omnino ſingulari cccc xciij.inci.ſtatutū puniens.Et ſe quitur Iaſ.in l.j.in verſ.iij.adde.ff.de iuſ.& iu.lȝ dicatur bar.hic contrarium tenere.

b ALEX.¶Puniatur.Vide Bar.in l.j.§.quō & qū iudex.& in l. qđ iuſſit.ff.de re iu.& Io.An.in tit.de alle.& diſp.in addi.Spe.& vide Bal.hic in l.j.§.quō & quando iudex.& in l.iubemus.§.de te ſta.& in l.qui accuſare.ff.de eden.& in c.ſuper eo.quod met.cau.& Bar.in l.ſi.§.de magi.conue.& in l.Pau.ff.de fal.

LEX. VI.

a **Cum ſeruum.** [a] Si contra agentē condi ctione ex l.quicūqȝ.ff.eo.op ponitur dominij exceptio,ſtatim per torturā ſerui exa minabitur.h.d.Quero,qua actione hic petebatur ſeruus.Gl. dicit,rei vēdicatione,& vide gl.primam.Non videtur verū iſtud, qꝛ per rei vendicationē nulla pena imponitur.& iō dic,qđ repe tebat per condictionem ex l.quicunqȝ.ff.eo.& reus ad euitandā illam penam opponat exceptionē dominij,& hoc innuit ſequēs gloſſella.Quero,de cuius ꝓprietate ponit.Gl.dicit de proprie tate ipſius rei cōmouentis,vel tertij dicentis rē alterius,& vide
1 gl.ſuper ver.opponit.Et ſic no.†qđ pōt opponi de iure tertij,[b]
b qđ videtur contra.l.loci corpus.§.cōpetit.ſi ſerui.vendi.Domi nus Cy.ponit hic,ego pono longe meliꝰ in l.ij.§.de exce.rei iud.

ADDITIONES.

a ALEX.¶Cum ſeruum.Et vide gl.hic,quam allegaui tibi in l.iiij.§.in eum.de dā.infe.in ſi.Et quando in caſu huius legis,a pud quem inuenio ſeruum meum fugitiuum,& opponit mihi,ꝙ ipſe eſt dominus ſerui,an hoc caſu ſit incontinēti reſtituendus, vide plene bal.in l.ij.ad ſi.ff.e.& in l.indebiti.§.j.ff.de cōdi.indeb. ¶ADDE ſm Pau.de Ca.referentem bal.hoc dicentem per hunc tex.in ſi.ibi,nec principali beneficio.qđ ſi datum ſit aliqui bus arbitriū generale ſuper bono ſtatu Reipublice,qđ virtu te talis arbitrij non poſſunt aliquē officialē liberare a ſyndica tu.& iſtuȝ caſum dicit Pau.addendū ad illos,quos ponit bar. in l.ambitioſa.vbi iſtum non ponit.Itē adde ſm bal.officialis ſemel repulſus ab officio,vel in ſyndicatu condēnatus,ad illud amplius non dȝ eligi,vt eſt gl.in auth.de armis.Adde etiā qđ Iac.bu.vt referunt bal.& Pau.de Ca.ex gl.que incipit,vt ad vadat.ibi cum effectu dicit,qđ ſi ſtatutum dicat qđ turbās ali quē in poſſeſſione puniatur,& poſſeſſionē reſtituat,qđ illud ver bum turbans,dȝ intelligi de turbatione expulſiua.propter ver bum reſtituat,non autem inquietatiua,de qua loquitur.l.ſulci nius.ff.de vi & vi arma.Et ſic euitabit penam ſtatuti.Sȝ bal.cō trarium.qꝛ illud verbū turbans,intelligi dȝ de quacunqȝ turba tione quantum ad penam.&c.Et dum dicit,reſtituat,bū illud re fertur ad turbationē expulſiuam, vel etiam ad turbationē in quietatiuam,qꝛ quo iure turbat inquietādo,videtur ab eo poſ ſe aduocare,ſi reſtituat,a turbatiōe deſiſtat,& hoc forte dicit re rius Pau.de Ca.refert tū Raph.dicere bal.h.d.animo ꝯdēdi,qꝛ eſſet extēdere ſtatutum penale.de quo latius hic per Pau. qui in effectu tranſit cum bal.cui adde quādo quis teneatur de vi turbatiua,bal.conſi.cccxxxj.j.lib.

b POMA.¶De iure tertij.Limita qđ iſtud nō procedit in ma teria beneficiali.Ita Anch.in cōſi.ſuo cclxviij.ver.& illa to P.PAV.P.¶De iure tertij.vide que ſcripſi poſt bar.in l.ij. de exce.rei iudi.& in l.ſi.C.de rei ven.

LEX. VII.

Si quis. Occultās ſeruū fiſci,punitur pe ius legis.hoc dicit.

LEX. VIII.

Si qui. Si ſeruus publicis operibꝰ deputatus contubernium cum ancillis contraxerit ipſe,vxor,& liberi in publicum trahuntur.h.d.

De furtis,& ſeruo corrupto. *Rubr. II.*

LEX. I.

5 ☞Iudicia contraria que tolluntur electione,an tollantur ipſo iure,vel ope exceptionis.
6 Excipiendo an quis poſſit contraria allegare.
7 Agendo,& excipiendo,an quis poſſit contraria allegare.
a **Si ex pecunia.** [a] Iſta lex eſt ſubtilis, & habet materiaȝ vti
1 le & breuiter dicit.†Allegans contraria [b] non au
b ditur,hoc dicit.vel aliter.†Quando ſunt due a
2 ctiones,que non contradicunt origine actionum ſed in exercitio cōtradicunt,debet quis vnā eligere hoc dicit.Notabilia habes ex hac q̄ dixit tibi in ſumma & concordantie ſunt in gl.Opponi.ad hanc l.furtum nō cōmitti tur ſine dolo,vt l.j.ff.de fur.& Inſti.de ob.q̄ ex quaſi delic.nas. prin.ſȝ hic non habebat animuȝ lucrandi,ergo non cōmiſit fur
3 tum.Gl.non ſignat iſtud contrarium.Breuiter†furtum requi rit animum lucrandi ſibi,vel alteri,vt l.ſi quis pecferenduȝ ſe. ſed hic habebat animum lucrādi alijs,ergo &c.Opp.ſecūdo qui emit,ſed nomine domini non emit,ſed nomine ſeruorū. dominus non poſſet habere ratum illum contractū,vt l.ſi pu li.§.ſed ſi ego.de neg.ge.Dy.ſoluit.in c.ratum.de reg.iur.li. & dicit,quod non poſſum habere ratum tanquam geſtū no
c meo,ſed tanquaȝ geſtū nomine ſerui ſic.Modo intro [c] gl.& op de l.ſi ſeruus.ff.cōmo.quam.l.gl.ij.paruula videtur hic allega
d pro concordia,quam vide.gl.tamē magna [d] allegabat eā pro con trario,cū multis alijs,tū debet ſeparari.veritas eſt quod vera que actio oritur.nō enim ſunt cōtrarie origine,ſed oritur ex di uerſis principijs,propter cōtrectationē furti,& cōdictio furtiua ad ipſam pecuniam mandati propter contractum inter ſeruū mandatarium.Ita loquitur l.contraria,ſed qꝛ in exercitio repe
e ritur contrarietas,ideo vnam eligere debet.Ita loquitur bal. quod ambe ſint nate,probat iſte tex.ſi bene aduertatur ex quo dicit,eligere debes.Nā electio non poteſt cadere,niſi inter, vt de optio.leg.l.ſi quando.ff.de lega.ij.l.ſi illud aut illud.Et de neceſſitate concludit vtranque eſſe natam.ita tenet gl.& in l.contraria.Oppo.ff.depo.l.iij.ff.pro ſol.l.rei.& man.l.ſi dauero.§.ſi tibi.Gl.ſoluit tribus modis.Prima eſt vera contrarijs,dicte due actiones nō ſunt cōtrarie origine,ſed exer citio,vt predixi,& ex caſu leguȝ contrariarū magis manife paret.Secunda ſolu.eſt,dicit gl.& clarius quod hic volebat re ex contractu alterius,ibi ex ſuo.Iſta eſt quedā truffa,nā na.Quid enim ſi ex contractu alterius agendo,quis iſtis bus actionibus non eſſet ſibi contrarius.Certe vtrāqȝ poterat intentare.Exēplum,ſi ponas caſum etiā in l.contraria,quod ſerui

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nus depoſuerit, ſocietatem contraxerit, vel mandauerit. Tertia ſol. ponitur in fi. gl. videlicet quod in contrario permittatur natiuitas iſtarum actionum, non autem exercitium, vt hic. Hec ſolu. eſt vera ad l. j. ⁊ l. ſeruus. cōmo. ad alias leges ſupra allegatas eſt falſa, quia in eis permittitur natiuitas, ⁊ exercitium, teneas ergo primam. Item opp. de l. j. §. quia autem. j. quorum lega. Sol. Ibi erat dubius propter factum aduerſarij, ideo admittitur proponens actiones contrarias, vt ibi.

4 f **Sumus** †expediti[f] de gl. tamen pro declaratione materie quero tria. Primo vtrum quis audiatur allegans contraria agendo? Breuiter doct. hic multa dicūt. Tu dic clarius quam ipſi dicant. Aut quis vult agere contra diuerſos, ⁊ non repellitur allegans contraria, vt l. Papinian. §. ſed nec impuberis, de inoffic. teſta. Aut contra eundem, ⁊ tunc ab initio iſte actiones contrariantur inuicem origine, ita quod vna tantū eſt nata, aut in origine non contradicunt ſed in exercitio. Primo caſu non cadit electio proprie, quia debet cadere inter plura, vt ſupra dixi. Et ideo dicas. Quādoque quis intentauit primo ius vere ſibi cōpetens, ⁊ tunc ad aliud non poteſt redire ratione contrarietatis, vt hac l. tunc etiam, quia illud remedium in veritate non competit, ergo ſine actione non experitur, vt l. ſi pupilli. §. videamus, de neg. geſt. Si vero eligit ius incompetens, hic aduerte. Aut ignoranter iuſta ignorantia, ⁊ ſibi non preiudicat, vt l. mater. ff. de inof. teſt. ⁊ de peti. her. l. hereditatē. ⁊ l. Lucius. ſ. de inof.
g teſt. l. eum qui. Fallit primo[g] in l. ſi patronus. ff. de bo. li. Ratio eſt ibi, quia deliquit intentando actionem in factum. ideo iure ſibi cōpetenti priuat, vt ibi dicit tex. licet Dy. ibi aliter intelligat, ⁊ male. fallit ſi eligendo ius incompetens in eo obtinuerit, quia non poteſt dicere ſententiam inique prolatā pro eo in l. ſi ſeruus pluriū. §. j. ff. de leg. j. fallit in l. vlt. j. de cod. ſecundum quoſdam. quod an ſit verum. ibi dicam. Fallit in caſu, quo poteſt vtrunque remedium proponi, ſub proteſtatione tantum, vt l. j. §. quia autem quorum leg.
h Ratio eſt[h] quā ſ. dixi, quia ibi cauſata erat incertitudo ex facto aduerſarij. Quandoque quis eligit ius incompetens ignoranter ignorantia iniuſta, tunc de hoc multe fuerunt opiniones. ⁊ fuit opinio inter Iuriſconſultum Pap. ex vna parte, ⁊ Paulū ex alia parte. Sed dic vt plene dixi in l. Claudius. de acq. her. Si vero eligit ius incōpetens ſcienter, preiudicat ſibi in iure competenti. vt l. mater. ⁊ quod ibi no. de inof. teſt. Secundo caſu quādo vtrunque remedium oritur, ſed eſt contrarietas in exercitio. tunc aut intentando vnum in eo obtinet, ⁊ prohibetur aliud intentare, ⁊ hic eſt caſus. Aut intentando vnum ſuccubuit, ⁊ tūc pōt ad aliud remedium redire, vt l. Aurelius. §. fi. ⁊ quod ibi no. de lib. leg. Quero,
5 †circa hoc quando iſta iudicia electione tolluntur, vtrum tollantur ipſo iure an ope exceptionis? Iſta queſtio eſt multum difficilis ⁊ examino eam late multū in l. naturaliter. §. nihil cōmune. de
6 acqui. poſ. Quero, †an excipiendo quis poſſit allegare cōtraria. De hoc ſunt opi. Dy. hoc tāgit in c. nullus pluribus. de reg. iur. lib. vj. ⁊ in caſu gl. noſtre. ⁊ ego plenius ibidē examinaui in l. nemo.
7 ff. de exceptio. Dicatis vt ibi notat. Quero †vtrū agēdo ⁊ excipiē do quis ſibi poſſit eſſe contrarius. Videbitis in aut. itē poſſeſſor. j. qui pot. in pig. hab. Et vtrū excipiēdo quis poſſit ſibi eſſe cōtrarius, dixi aliquantulū. ſ. de nō nu. pec. aut. contra qui propriā, ⁊ in omnibus teneo contra op. Dy. ⁊ leges, quas allegāt, faciunt cōtra eū.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Si ex pecunia. Vide Are. conſi. cl. ⁊ Alex. cc. vol. v. vbi loquitur in libello continente repugnantiam, etiam habentem clauſulam, eo meliori modo ⁊c.

b POMA. ¶ Allegans contraria nō auditur, niſi alternatiue intentaret, quia tunc requiritur exceptio a parte, ad hoc vt teneatur eligere. text. eſt ⁊ ibi not. Ang. in l. Papinianus. §. ſi inuitum. ff. de inoffi. teſta.

c POMA. ¶ Modo intro. Aduerte quod Bar. videtur eſſe contrarius in l. edita. in iij. regula cumulationis. C. de edendo. ⁊ ibi aduerte, quia regula iſtius l. fallit vt non habeat locū, quando aliquis in aliquo iudicio ſuccubuit. Nam poterit intentare iudicium contrarium. Primo in quo ſuccubuit, puta intētaui poſſeſſionē ⁊ ſuccubui, potero intētare petitorium. per Bar. in l. naturaliter. §. nihil cōmune. in j. lect. ff. de acq. poſ. Bar. in l. Papini. §. ſed neque impuberis. ff. de inof. teſt. Idē Bar. per tex. ibi in l. Aurelius. ff. de libe. leg. ⁊ quomodo debeat puniri, qui de vno iudicio trāſit ad aliud, in expēſis, tractat Feli. late in c. ad audientiam. el ij. extra de reſc.

d ALEX. ¶ Bl. tū mag. Et an libellus cōtrarius procedat, ⁊ quomodo, ⁊ parte nō opponēte, vide in §. nihil cōe. ⁊ Bal. l. ordinarij. ſ. de rei vēd. Et ſi preſens allegat ſibi cōtraria, pōt reus acceptare vnū ex allegatis, Et iſtud proſequitur Bal. in l. cum precū. C. de lib. cau. Et limita hūc tex. niſi datus eſſet ordo in procedēdo, quia tūc libellus implicitus admittitur. Bal. ⁊ ibi exēplū in l. ſi res. C. de ord. co.

e ALEX. ¶ Sed quia in exercitio reperitur contrarietas. Et hāc materiam no. limito vt hic dixi poſt Bal. Quid ſi iudex in ſententia eſt ſibi contrarius, an valeat ſententia? vide Bal. in l. duo iudices. in fi. ff. de re iudi. vbi dicit quod non. ¶ Et quando allegans contraria audiatur, vltra notata hic vide latius per Maria. Soci. in cap. dilecti. arti. xx. de libel. oblatio.

f P. PAV. P. ¶ Sumus expediti. No. tamē quod allegans contraria in alio iudicio auditur. Ita Bal. in rub. quid ſit inueſt. Item no. quod actor replicando non poteſt contrariari ſuo libello, ſecundum Bal. in c. j. de cōtrouer. inter vaſal. ⁊ empto. Item quod libellus continens contraria ſeu repugnantia non procedat. nec iuuet clauſula. ius ⁊ iuſtitiā miniſtrari. vide Alex. in conſ. cx. in v. vol. Vide que dicit Alex. in cōſi. cxj. vol. j. Et de libello cōtinente repugnantiam eo quia comprehendit violentiam ⁊ clandeſtinitatem ⁊ interdictū recuperādē ⁊ adipiſcēde ⁊ actionē ⁊ officiū iudicis, ⁊ quedā alia vide per Ang. conſ. clxj. inci. in cauſa que vertitur.

g ALEX. ¶ Fallit primo. Cōtra hoc videtur tex. in l. Lucius. ff. de peti. here. ideo ſecundum Dyn. dic quod in l. ſi patronus. iſta remedia erant contraria origine, ⁊ non effectu, quia tunc procedit dicta regula.

h P. PAV. P. ¶ Ratio eſt. Imo etiam incertitudo eſſet cauſa alio reſpectu quam ex facto rei vt audiatur contraria intentans. text. in l. in controuerſia. quem ponit ibi Ang. ⁊ Bar. ff. de tranſa. licet Fulg. ibi contradicere videatur. ſed debiliter. pro qua communi facit etiam quod ſcripſi quomodocunque eſt incertus, etiam ſi nō ex facto rei conuenti in l. ij. §. quod autem. ff. quorum legatorum.

LEX II.

a **Nam ciuilem.** Qui emit[a] rem a fure, domino eā reddere debet pretio nō reſtituto.
1 h. d. No. hāc legē. Bl. facit duas queſtiones. †quid ſi ille, cui res eſt ſubtracta. non erat dominus, ſed erat bone fidei poſſeſſor, an habeat aliquod auxiliū contra eum, qui emit a fure? videtur dicere quod ſic, ſcilicet conditionē ex l. ſi coloni. de agrico. ⁊ cenſi. lib. xj. Dicā vobis. j. eo. l. ſi. §. ſed cum in ſecundā. Quero vtrum ille, qui
b emit a fure preſumatur ſciens. ⁊ particeps fraudis.[b] Bl. dicit quod
c non, propter vnā emptionē ſed ſi hoc frequētaret[c] ſecus. Tu dic inſpiciēdū eſſe pro quāto pretio emerit, ⁊ vtrū emerit clā aut palam? Et ſic ex iſtis indicijs dolus perpenditur, vt l. dolū. ſ. de dolo.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Qui emit. Limita hoc duobus modis, vt per Cepo. in caute. que incipit ſi quis emit. Adde Iaſo. in l. ſi pretium. C. de procura.

b ALEX. ¶ Particeps fraudis. Quia dicitur, aut ſciēter, aut ignorāter. l. eos. ⁊ ibi Bal. ⁊ quod habet in l. ciuile. j. pri. Idē in recipiēte pignus furtiuū. l. ſeruus cuiuſdā. de cōdi. inde. ⁊ Bar. in d. l. eos. ⁊ hic ad Bar. Adde Bal. ⁊ d. Io. in l. fi. ff. de her. inſt. in q. an ſi reperitur res furtiua penes aliquē, preſumatur ipſum furaſſe, vel fuiſſe participē furti? Bal. in l. fi. j. de queſt. ⁊ quod dixi poſt Bar. in l. ſi quis ex argentarijs. §. pe. ff. de edē. ⁊ Bal. hic ⁊ vide gl. in l. ciuile. j. eo.

c POMA. ¶ Sed ſi hoc frequentaret. Vide Rom. cōſ. liiij. Barb. conſi. xlij. vol. j. Ro. conſi. lxxxvj. ⁊ Areti. cliiij. ⁊ Ful. lxxv.

LEX III.

3 ☞ Sacre rei an committatur furtum.

a **Si nondum.** [a] Rei non conſecrate, ſed ad cōſecrandum deſtinate committitur furtum. h. d. Vel aliter Actio furti datur contra vitri
1 cum. h. d. Op. ſecundum primum caſum ſummariū, quod res ſit ſtatim effecta eccleſie. vt l. ij. ſ. de ſacroſ. eccl. Sol. Dicit gl. Hic ſolum deſtinauerat in animo. ⁊ vouerat. non autē ad actū dedicādi proceſſerat. Et bene dicit, nam ſolo voto non trāſfertur dominiū in eccleſiam, vt l. ij. ⁊ ibi no. ff. de polici. licet aliud ſit in contracti
2 bus, vt d. l. fi. de ſacr. eccle. †Quero, quod ſi proceſſerat ad actū, ⁊ realiter tradiderat, vtrū tūc ſtatim efficiatur res ſacra? Bl. videtur dicere quod ſic. quod nō eſt verum, quia ſacrū non efficitur, niſi ſit per pontifices ſacratum. vt l. in tantū. §. ſacre. ff. de rerum diui.
3 Quero, †vtrum rei ſacre[b] committatur furtū. Bl. noſtra dicit quod
b eſt differentia inter nos ⁊ Canoniſtas. Nam nos dicimus quod committitur ſacrilegium, ſi ſacra, ⁊ auferatur de ſacro. Canoniſte
c dicunt quod ſufficit alterum[c] tātum, quod dic vt ad l. Iul. pecu. l. diuus ⁊ xvij. q. iiij. c. quiſquis. §. ſacrilegium. Sed ad hūc caſum
* op. ſ. de dolo. l. ſi ſuperſtite. Sol. Aliud in vitrico, *aliud in patre.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Si nondum. Vide Bar. per l. nondum. in conſi. ccviij. incip. quidam Martinus.

b P. PAV. P. ¶ Rei ſacre. Vide circa hoc Roma. ſing. cccxix. incipien. habes.

c ¶ Alterum. Adde quid ergo ſi ſtatutum punit ſacrilegiū, an debeat intelligi ſecūdum ius canonicum vel ciuile. Dicit hic. Bal. quod cū ſtatuta ciuitatis ſint de iure ciuili, debent intelligi ſecūdum ius ciuile: a quo confirmātur, ⁊ habent authoritatē, vt ſ. de noxali. l. ij. ⁊ ideo nō habebit locū pena ſtatuti, niſi cōcurrētibus

Illis duobus,quod etiã ſequitur Pau.de Caſt.addendo que ipſemet Bal.notat in l.ij.j.de ſucceſſo.edi. An autem fures rerum ſacrarum poſſint vbique cogi, ⁊ an debeant remitti ad loca rerum derogatarum.vide Bal.conſi.cxxiiij.ij.lib.

* CLAVD.DE SEISS. ¶ Uitrico.Iſtud eſt verum indiſtincte ſiue duret affinitas ſiue non in nouerca.vt l.de his.j.eod.ita declarat Alex.poſt Fulg.in l.j.§.de in ius voc.

LEX IIII.

ADuerſus eum. Diuerſe actiones ex diuerſis delictis deſcẽdentes, poſſunt contra eundem per procuratorem intentari.h.d.Glo.hic querit primo quare hic dicit,duntaxat.Dic vt in gl.Quero ſecũdo ad quid datur ſerui corrupti,⁊ furti actio.Dic vt in gl.Tertio quero,vtrũ iſte tollantur vna p aliã.Dic vt in gl.

LEX V.

1 ☞ Indicare furem,quando quis teneatur.

CIuile. Emptor rei furtiue debet ex vrbanitate reũ in iudicio nominare,nõ ex neceſſitate. Op. nemo cogitur dicere titulum ſue poſſeſſionis,vt l.cogi.§.de petitio.here. Sol. Non cogitur quis dicere de neceſſitate, vt
1 in contrario,ſed ex vrbanitate ſic,vt hic.Contra hoc† opponitur extra eo.ti.c.qui cum fure.Sol.Dicit gl.aliud de iure Canonico.vt ibi.Uidemus enim quod tota die Epiſcopi faciunt literas excõmunicationis,vt indicent fures. Aliud de iure noſtro, vt hic. Certe Decre.illa nõ contradicit,nã ibi fit,vt res furtiue indicen-
a tur non vt fur indicetur, a ⁊ ꝙ quis non teneatur indicare furem, probatur q: licet acceperim pecuniã vt indicium faciã,nõ teneor reſtituere,vt l.iiij.§.ſi tibi indicium.de condi.ob tur.cau. ergo ad illud quis non tenebatur.Facit ad hoc.l.qui vas.§.furẽ.ff.de fur. Contra op.quod quis cogitur ferre teſtimoniũ,vt §.de teſti.l. nullum.ergo cogitur indicare furẽ.Sol.quandoq; agitur contra certam perſonam,tanquã contra furem,⁊ tunc cogitur quis ſuper illa actione teſtificari,nec dicitur tunc manifeſtare furẽ, ſed magis debet fure manifeſtato indicem declarare,⁊ certũ reddere. Quandoq; furtum alicui perſone non impingitur, ⁊ tũc iudex aut vult aliquem recipere in teſtẽ,forte ſuper inquiſitione generali,quã fecit de illo furto,⁊ cogitur quis teſtificari, ⁊ furẽ indicare, vt l.cõgruit.de off.preſi.Aut alias qs officiũ iudicis implorat principaliter,vt quis cogatur indicare furẽ, ⁊ hoc caſu nõ cogitur,vt hic, ⁊ per ea que §.dixi. Sed rem furtiuam bene poterit quis cogi indicare de iure cõi,vt dictum eſt.§.quandoq; contra aliquẽ agitur rei vendicatione pro re furtiua, tũc non cogitur furẽ indicare de neceſſitate, ſed ex vrbanitate ſic, vt hac l. Ultimo quero, an iſte emptor de furto ſit ſuſpectus.Dic vt in gl.⁊ §.dixi ea.l.in ciuilem.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Non vt fur indicetur.Uide in l.ſi ſeruus.C.de his q ad eccl.confu.apoſtillam obtinendi diſtinguentẽ, an qs teneatur indicare furẽ.Sed ſi qs iuret nõ denũciare maleficiũ,⁊ ita cũ iuramẽto promittat,an valeat iuramentũ:vide ꝙ no.Inn.de iureiur.in c.ad noſtrã. q: non debet aperiri via iniquitatis ad delinquendũ, nec ad impunitatẽ delicti. Hec eſt regula generalis. Et vide ꝙ no.Inn.in c.q: pleriq;.de offi.ordi.in vj.Bal.in c.j.§.item ſacramenta.de pace iur.fir.Et vtrũ qs teneatur reuelare,quod fit qñ per taciturnitatem perit iuſtitia.no.Inn.in c.officij.de pe.⁊ remiſ.⁊ vide no.per Bar.⁊ quod ibi dixi in l.vtrũ.ff.de parri. Adde Io. An.in addi.ad ſpe.in rub.de fur.de eo qui fecit pactum cum eo qui erat ſciens de liberando ipſum ſi alios indicaret.

LEX VI.

ALienum. Alienãdo alienum ſeruum, domino non preiudicatur,⁊ qui ſciens cõtrectat,furti tenetur.h.d.

LEX VII.

a **SI is cui.** a Pecuniam, quam ad alium perferendam accepit ſibi detinet,furtũ facit.h.d. Quero,⁊ reuoco in dubium, cui competat actio furti, an ei qui mittebat,an ei cui mittebatur.Dic vt in gl. que optime diſtinguit.cui nihil addo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Si is cui. Hec lex debet intelligi quando conſtat qđ nuncio datur,⁊ traditur non animo transferendi dominium.Ita dixit d.Io.per illum tex.iuncta gl.in l.ſi tibi.ff.de don.

LEX VIII.

ETiam. Si publicanus aliquam ſpeciem per vim abſtulit, etiam furti tenetur.h.d.Op.§.de his qui not.infa.l.ij.Gl.ſol.hic. Tu dicas vt j.dicam,(⁊ verius.hic publicanus accepit aliquam)ſpeciem etiam per vim, ideo furti tenetur,ibi fuit ſoluta pecunia,licet indebite,vnde furtum non commiſit.

LEX IX.

1 ☞ Uitium more purgatur per ſtipulationem.

SUbtracto. Rei furtiue,vel vi poſſeſſe periculum pertinet ad furem,⁊ ad violentum.h.d. Dicitur hic quod mora purgatur per
1 oblationem,contra, imo † videtur quod purgetur per ſtipulationem,vt l.parui.ff.de condi.furt. Huius timore gloſ.hic intrat illam materiam, vtrum vitium more purgetur per ſtipulationem.De quo plene dixi in l.eum qui ita,§.ſi.de verb.oblig.⁊ l.quoties.§.vnde Marcellus.de noua.l.ſi rem.eo.ti. Dixi.§.quod met.caut.l.j.

LEX X.

1 ☞ Actio furti an competat ſucceſſori.
2 Furtum an poſſit fieri non poſſidenti.

SI abducta. Res furtiua non poteſt vſucapi.⁊ res ſucceſſori debet reſtitui.h.d.Op.⁊ videtur quod vitium furti poſſit purgari,etiã ſi in poteſtate domini non reuertatur,vt l.ſequitur.§.tũc in poteſtate.de vſucap.Sol.Intellige,reuertatur vere, vel interpretatiue,vt in contrario.Ita dicit gl.tua.⁊ bene. Opp.de l.ſed nec legatarius.ff.de condi.fur. Sol. Ibi loquitur in ſucceſſore ſingulari
1 hic in ſucceſſore vniuerſali.qui habet cõdictionẽ furtiuã.† Quero,an ſucceſſori competat actio furti.Hic aduerte,gl.noſtra loquitur de ſucceſſore vniuerſali,tenet quod habet actionem ex cõtrectatione antiqua,ex qua erat nata actio furti domino non ex noua. Sicut enim domino ex aſſidua contrectatione non naſceretur actio furti,vt l.ei q.ff.de fur.ita heredi eius. Ita dixit gl.hic.Contrarium tenet gl.in l.ſed nec legatarius.ff.de cõdi.fur.⁊ ff.de fur.l.ſi dominium.Nam ex mutatione dominij ſequitur aſſidua cõtrectatio,⁊ noua naſcitur actio furti. quod eſt notandũ vt eadẽ ratione,mutatione territorij,noua naſcatur actio furti,⁊ ſic ille,qui ſubtraxit aliquid Bononie, repertꝰ hic Aſſiſij cũ re ſub-
2 tracta,hic poſſet puniri.De quo dixi in d.l.ſi dominiũ.† Sed cõtra hoc dictum gl.op.rei quam quis nũquam poſſedit.nõ fit ſibi
a furtum, a vt l.hereditarie.ff.de fur. Sed hic heres nũquam poſſedit iſtam rem hereditariam.ergo non poteſt ſibi fieri furtum.Gl. dicit quod iſta eſt ratio.quia facto furis cõtingit quod heres nõ poſſideat.⁊ no.gl.nã etiam quãdo ſibi ſubtrahitur res hereditaria propter factum furis, contingit vt heres non poſſideat,⁊ tñ
b non cõpetit actio furti. Quid ergo dicemus: b Dic quod qñque contingit,quod res ſubtracta a nemine poſſidetur,tamẽ iam poſſeſſa fuerat,⁊ ab eo,cuius eſt.deſinit poſſideri,tunc cõmittit furtum,vt l.qua ratione.§.ſi.ff.de acqui.re.do. Quandoq; rei ſubtracte erat poſſeſſio apud aliquem tẽpore furti facti.⁊ dominiũ poſtea peruenit ad eum.qui nunquã poſſedit.⁊ tunc idẽ,q: poteſt fieri furtum ei,qui nunquã poſſedit,vt hic dictum eſt. Qñque tempore furti a nemine poſſidebatur.dominium peruenit ad eũ,qui nunquam poſſedit,vt in re hereditaria,⁊ tunc nunquam committitur furtũ, vt l.hereditarie.ff.de fur.⁊ l.ſi homo.ff.de vſucap.In ſucceſſore vero ſingulari.vt in legatario.conſtat qđ ex noua contrectatione datur actio furti.non ex antiqua.vt d.l.ſed nec lega-
3 rius.ff.de condi.furt.† Quero.que eſt differentia inter furtum ⁊
c plagium. c Dic vt in gl.j.que optime dicit, preter quam in vno in eo quod dicit. qđ in plagio requiritur quod quis habeat conſuetudinem hoc faciendi,quia hoc nulla lege cauetur.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Non fit ſibi furtũ. An ⁊ quando ei,qui non poſſidet poſſit fieri furtum:melius per Bar.in d.l.ſed nec legatarius. ſed hic heres nunquam.contrarium ſentit Bart.in d.l.ſed nec legatarius,videlicet ꝙ quando fit per furem quo minus poſſeſſionem apprehendat,competat actio furti.Sed hoc non videtur verum,quia eadem ratio eſſet in hereditate, quia per furem fit quo minus heres adierit, poſtquam hereditatem non apprehendit poſſeſſionis rei ſurrepte,⁊ tñ non cõmittitur furtum.d.l.hereditarie. Adde an ei.qui nõ poſſidet,poſſit fieri furtum. Bal.cõſi.
b ¶ Dicemus.Pro concordia,aduerte ꝙ Bar.allegatur ſibi contrarius in l.ſed nec legatarius.ff.de condi.furt. vbi determinat heredi competat actio furti qñ res hereditaria ſubtrahitur hereditate iacente: ⁊ ſtat per furem quominus heres apprehẽdat poſſeſſionem rei.Cõtrarium allegatur tenuiſſe in hac l.ſi abducta in vltimo membro ſue diſtinctionis. Tu dic ꝙ non eſt contrarium ſi bene inſpiciatur: imo concordat cum his que dixit in d.l.ſed nec legatarius.Et nõ obſt.quod dixit in vltimo membro:quia loquitur qñ tempore furti adhuc non erat dominus, prout eſt ante aditã hereditate, ſed poſtea dominium ſuperuenit ad eum qui nunquam poſſedit poſt furtum, quo caſu non competit actio furti:⁊ hic loquitur in valde diuerſo caſu.
c ALEX. ¶ Differentia inter furtum ⁊ plagium. Uide hic Azo in ſumma de differentia inter furtum ⁊ plagium,⁊ gl.in l.pen.ff.de plag.⁊ ibi Bartolus.

LEX XI.

a DE his. *Quod poſt aditam hereditatẽ, ⁊ poſ-
ſeſſionem apprehenſaz, nouerca abſtu-
lit, in furti actione venit. h.d. Oppo. de l. quamuis. j.
cod. Solu. Ibi non erat adita hereditas, vel appre-
henſa poſſeſſio, vt l. contraria, quod not.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ De his. Uide Fulgo. in l. j. ꝟ. de in ius vocan.

LEX XII.

ANcille. Partus ancile editꝰ penes furez, vel
male fidei poſſeſſorẽ, eſt furtiuꝰ, ⁊ nõ
põt vſucapi, ⁊ pro eo competit actio furti, ⁊ cõdictio,
⁊ perſecutoria nõ tollitur per penalem. h.d. Diuidi
tur. Primo ponit dictum. Secundo illationem. Tertio rationẽ
illationis. Quarto probat dictum ſuum a maiori. Secũda ibi,
quapropter. Tertia ibi, cum altera. Quarta ibi, cum etiam. Cir
1 ca hanc l. habetis notare principaliter tria. † Primo quod par-
tus ancile furtiue eſt furtiuus. Scdo, quod pro eo cõpetit actio
furti. Tertio qd nõ poſſit vſucapi. Et ſuper iſtis tribus fundã-
2 tur omnes iſte gl. Quarto not. † qd perſecutoria nõ tollitur per
3 penalẽ. Quinto nota † qd vbi caſꝰ legis eſt, nulla dubitatio eſt.
4 Melius probatur. j. ð cri. ſacrile. l. ij. Ultimo nota † qd idẽ iuris
5 videtur in male fidei poſſeſſore, qd in fure. Antequã gl. intrem*
oppo. ⁊ iſta eſt oppo. grãmaticalis, † qꝛ vter, ⁊ alter ſecundum
grãmaticos ſunt diſtributiua duorũ tantũ, ſed hic ponit dictio
alter, vt ſit diſtributiua plurium, ſcilicet triũ, ergo male dicit gl.
Fateor ꝙ eſt hoc notandũ cõtra regulã cõmunẽ. Uide gl. Bre-
uiter quantũ ad l. noſtraz hec dictio altera, ſtat ꝓprie, ſnã hoc im
portat ꝙ actio furti penalis ꝓ vno, cõdictio furtiua ⁊ rei vẽdica
tio, ꝗ ſunt ꝑſecutorie, ponũtur pro alio, vnde recte ſtat hic diſtri
butio altera, quaſi dicat ꝑſecutoria nõ tollitur per penalẽ. Hoc
premiſſo venio ad materiã. Hic dicit. Partus ancile furtiue eſt
furtiuus. Opp. ⁊ videt ꝙ nõ ſit furtiuus, vt j. ꝓ emp. l. ſi matrẽ.
⁊ l. ſi ego. §. partꝰ. ff. de publ. Sol. Ibi ꝑtus cõceptus fuit ⁊ edi-
tꝰ penes emptorẽ bõe fidei, hic vero penes furẽ. Cõtra hoc opp.
de fine huꝰ leg. Sol. Ibi loquit in male fidei poſſeſſore. Sz ſol.
precedẽs loquit de bone fidei poſſeſſore. Tertio opp. ff. ð vſu. l. ſi
aliena. §. fi. Sol. ſecundũ verã opin. ibi fuit cõceptus, ⁊ editꝰ pe-
nes heredẽ furis, qui erat bonefidei poſſeſſor, hic fuit cõceptus
6 penes eũ furẽ, vel male fidei poſſeſſorẽ. Et ideo cũ queritur † an
partꝰ ancile furtiue ſit furtiuꝰ, dic aut iſte cõceptus eſt, ⁊ editꝰ
penes furẽ, vel editus tãtũ, vel cõceptus tãtũ. Si apd emptorem
male fidei, dic vt i hac l. ſi. Aut eſt cõceptus, ⁊ editus penes bõe
fidei emptorẽ, ⁊ tũc no eſt furtiuus, vt l. ſi matrẽ. j. ð vſuc. ꝓ emp.
⁊ l. ſi ergo §. ꝑtus. ff. de pu. Aut eſt cõceptꝰ penes furis heredẽ,
tũc ſi quidẽ heres furis erat male fidei, idẽ ꝙ in ipſo bone fidei
poſſeſſore, vt l. ſi aliẽa. §. fi. ff. ð vſuc. Modo habes primũ. Uenio
ad fin. ⁊ opp. ꝙ pro partu ancile nõ cõpetit actio furti, vt d. l. ſi
matrẽ. j. de vſuc. pro emp. ⁊ d. §. ꝑtus. Sol. eodẽ modo, ibi fuit edi
tus ⁊ cõceptus penes bõe fidei poſſeſſorẽ, hic penes furẽ Cõtra
hoc opp. ð l. qui vas. §. ſi ancila. ff. de furt. Sol. Fateor ꝙ ſi ꝑtus
eſt cõceptꝰ penes furẽ, editus penes bõe fidei poſſeſſorẽ, eſt fur
tiuus, nõ tñ cõpetit actio furti, vt lege cõtraria. Ita dicit gl. ſua
7 ⁊ bene, quã vid, ⁊ eſt gl. magna circa principiũ. Et ideo † an com
petat actio furti, dic breuiter, qd ſiquidẽ ꝑtus nõ eſt furtiuus
non cõpetit actio furti, vt ꝟ. proxime dixi. Si ꝑtus eſt furtiuus,
tunc regula eſt quod cõpetit actio furti. Fallit ſolũ in vno caſu,
quãdo cõceptus eſt penes furẽ, ⁊ peperit penes bone fidei poſ-
ſeſſorẽ, vt ex ꝓdictis patet. Mirandũ videtur iſtud, qd ſit furti-
uus ꝑtus, ⁊ nõ cõpetat actio furti, licet quãdoqz hoc cõtingat,
vt l. j. ꝟ. tit. j. ⁊ l. d. §. ſi ancilla. Nã ibi hoc cõtingit propter perſo-
nã ſubtrahentẽ, cõtra quã actio furti nõ põt dari. Sed hic cum
perſona furis ſit habilis ad conueniendũ, mirandũ videtur cur
nõ cõpetat actio furti. Ideo do. Ultramõ. dicũt, ⁊ bene, qd par-
tus ancille nõ fuit ꝑ ſe ſeparatim cõtractus, ⁊ ideo pro eo ſepa-
ratim nõ cõpetit actio furti, ſz ꝑ ancilla, ⁊ in eſtimatione ancille
habebit ratio meliorationis, qꝛ grauida, vt l. ſi ꝙ ex Phamphila.
8 ff. ð leg. ij. ⁊ l. inficiãdo. §. infans. ff. ð fur. ¶ Sz quero † que eſt ra
tio ꝙ ꝑtus per ſe cenſetur furtiuus, nõ tamẽ cẽſetur per ſe quan
tũ ad actionẽ furti, dicebat do. Iac. But. multũ bene, ille ꝗ eſt in
vtero quãtũ ad ſui cõmodũ habetur pro iam nato, nõ quantum
ad cõmodũ alterius, vt ff. ð ſta. ho. l. qui in vtero, ⁊ ideo quãtum
ad vitiũ furtiuitatis, vt ſic impediat vſucapio, habet pro iam na
to, qꝛ ſui cõmodũ eſt, nõ mutetur dominiũ, ſed quantũ ad actio-
nẽ furti, nõ habetur pro nato, qꝛ reſpicit mere cõmodũ domini,
⁊ nullo modo ipſius partus. Uenio ad tertiũ, dicit hic ꝙ partus
ancile furtiue nõ põt vſucapi. Cõtra in d. l. ſi matrẽ. j de vſuc. pro
emp. ⁊ l. ſi ego. §. partus. ff. de pub. Sol. Ibi fuit cõceptus, ⁊ edi-
tus, penes bõe fidei poſſeſſorẽ, hic ſecus. ¶ Cõtra hoc opp. de l.
9 ſequit. §. de illo, ⁊ §. ſequẽti. ff. de vſuc. Sol. Pro † declaratiõe hu-
ius, an partus ancille poſſit vſucapi, dic plenꝰ quã gl. Aut par
tus eſt furtiuus, ꝙ quãdo eſt, apparet ex precedẽtibus, ⁊ tũc nõ
põt vſucapi, vt hac l. ⁊ Iuſti. ð vſuc. §. furtiue. Aut nõ eſt furti-
uus, vt quãdo eſt cõceptus, ⁊ editus, penes bõe fidei emptorẽ, ⁊
hic diſtingue, aut emptor incepit ſcire alienã ancillã ante partũ
conceptũ, ⁊ editũ, aut poſt conceptũ, ſed antequam pareret, aut
poſt partũ conceptũ, ⁊ editum, ⁊ ſic poſt vſucapionem ceptam.
Primo caſu impeditur vſucapio, vt d. l. ſequit. §. de illo. ð vſuc.
Secũdo caſu, aut ſciuit ancillã ſimpliciter alienã, ⁊ nõ impedi-
tur vſuc. Aut ſciuit eã alienã, ⁊ furtiuã, ⁊ vſucapio impeditur,
vt d. l. iuſto. §. ⁊ poſſeſſionẽ, ⁊ l. nõ ſolũ. in prin. ff. de vſuca. Tertio
caſu, aut ſciuit alienã ſimpliciter, ⁊ nõ impeditur vſucap. Si ve-
ro ſciuit alienã, ⁊ furtiuã, tũc diſtingue, aut denunciauit, aut nõ,
vt plene diſtinguit tex. illius l. ſingularis. i l. ſi. ancillã. ff. pro ſuo.
¶ Contra predicta opp. ſuperueniens ſcientia rei aliene, nõ im
b pedit vſucapionem, b vt l. j. j. de vſucapione transformande. Sol.
Fallit in partu ancille. Ratio, qꝛ oritur ex re furtiua, ⁊ idẽ puta
rem eadẽ ratione in quibuſlibet fruc. qui perciperẽtur ex re vi-
10 tio reali. ¶ † Quero, quid in vacca, vtrũ partus vacce furtiue ſit
furtiuus, ⁊ cõpetat actio furti, ⁊ non poſſit vſucapi. gl. dicit idez
ꝙ in partu ancille, vt l. qui vas. §. ſi ancillas. ff. de furtis. gl. dicit
verum in omnibus, preterquam in vſucapione, nam partus vac
ce eſt furtiuus, ⁊ competit actio furti eo caſu, quo in partu ancil
c le, ſed non eſt idem quo ad vſucap. nam eo caſu quo partus c an-
cille vſucapitur, eo caſu partus vacce, vel alterius animalis ſta-
tim ſit poſſeſſoris iure dominij, ⁊ ideo quia dominus, non tracta
mus de vſucap. Hic eſt tex. in l. ſeq. §. lana. de vſuc. Ratio huius
eſt, quia partus ancille nõ eſt in fructu, ⁊ ideo non efficitur ſta-
tim bone fidei poſſeſſoris, ſed fetus, vel ꝑtus animaliũ ſunt i fru
ctu. vt l. i pecudũ. ff. de vſuris. ideo bõe fidei poſſeſſor ſtatim fa-
11 cit ſuos. ¶ † Ulti. habemꝰ hic videre, quomodo vna actio tollat
per aliam, de quo Dyn. poſuit vnam magnam diſtinctionem in
l. prouinciali. de oper. noui nunciatione, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Gl. intrem. Hic ponitur dictio alter, ⁊ dictio vter. Uide latius Bar. in l. j. §. quod enim in ſententijs. ff. quando appel. ſit. Facit l. apud vtrunque. ⁊ quod ibi habetur. j. de appel. ⁊ gl. in l. quicunque. de here. Alter dicitur de tribus. Quid autem differãt inter ſe, alter ⁊ alteruter, vide in l. ſi ex toto. §. j. de leg. j. ¶ Adde tu Pau. de Caſt. conſil. xviij. quod iſte dictiones alter ⁊ ambo, verificantur in pluribus, quam duobus, ⁊ de dictione alter, vide etiam Bal. conſil. cxxix. j. libro.

b ALEX. ¶ Non impedit vſucapionẽ. Utrũ ſuperueniens ſententia impediat vſucapionẽ, ⁊ dicit qd fallit i fructu, ⁊ partu. Et adde Bal. poſt gl. in d. l. j. de vſuc. transfor. Uide tamen Bar. i l. ſi ancillã. ff. pro ſuo, ⁊ ea que hic dicit Bar. intellige tamen. vt j. proxi. ſequitur, ⁊ qd ibi dixi, maxime per not. per Bart. in l. ⁊ ex diuerſo. in prin. ff. de rei vendi. quia fructus facit ſuos, ſed poteſt vſucapere, vt non teneatur reſtituere. l. ſequitur. §. fructus. ſecũdum vnam lect. ⁊ ibi Bartol. ff. de vſucap.

c ALEX. ¶ Nam eo caſu quo partus. dicit tñ Bar. hic ꝙ reliqui habent in lec. quod hoc eſt verum, de quib. quis non eſt locupletior factus, videtur habere locum vſucap. nam cum tunc teneatur bone fidei poſſeſſor ad illoruz reſtitutionem l. fructus. cum ibi no. ff. de vſuca. poſſet vſucapi aduerſus iſtud ius petẽdi. l. in libello. §. ſi quis ſeruum. de cap. ⁊ in l. ſequitur. §. fructus. eſt text. ſecundum vnam lec. ⁊ ibi Bartol. ff. de vſucap.

LEX XIII.

a POſt deciſionẽ. *Trãſactio ĩpedit quẽ agere, nõ partis perceptio. h.d. ¶ Oppo. de l. ſi ꝑ fure. ff. de cõdi. furti. Solu. Hic fuit trãſactũ ſup furto, ibi ſup cõdictiõe furtiua. vel ſup actiõe furti. vnde hic ſup facto, ibi ſuper iure. ¶ Oppo. ſecũdo de iureiur. l. ſi duo patroni. §. idẽ Iul. Dicit gl. aliud in iureiurando aliud in tranſactione. Uel dic, ⁊ verius aut fuit iuratũ ſup facto aut ſup actiõe furtiua, vt patet ex lege ꝯtra.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Poſt deciſionẽ. Uide Sali. in l. ſi de certa. ꝟ. ð tranſa.

LEX XIIII.

EOs qui. *Qui receptat res ſubtractas, pro eis furti, ⁊ condictione furtiua poterit conueniri. h.d. in ſumma.
a

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Eos qui. Adde que dixi ꝟ. eo l. inciuile. ⁊ ad intellectũ huius l. omnino vid bar. in l. furtũ. ff. eo. vbi dicit iſiũ talẽ receptantẽ non puniri, niſi tanquã preſtantẽ opẽ. qd no. pro ſtatuto, ⁊ vide eum in l. qui vas. §. qui furem. ff. eo. ⁊ qd not. in l. j. ff. de recep. ⁊ Bal. hic in text. in l. crimen ⁊ ibi Bald. C. ad l. Iul. de vi.

§. Furti actio. Actio penalis non tranſit contra ſucceſſores, ſecus in perſecutoria.

LEX XVI.

SI ſeruum. Qui vēdit ſeruum alienū, cuȝ
non cōtrectat, ⁊ furti tenetur.
h. d. ℭ Opp. de l. ſi quis vxori. §. neque verbo. ff. eo.
Soluit gl. ⁊ bene, ſola vēditione nō fit furtū, ſed in cō
trectatione, que fit propter venditionem, committitur furtum.

LEX XVII.

a **QUamuis,** a Crimen expilate hereditatis non
poteſt contra vxorem intentari, ſed
rei vendicatio intentabitur. hoc dicit. ℭ Opp. ſ. eo. l. de
h. s. Dic vt ibi.

ADDITIO.

a ALEX. ℭ Quamuis. Intentari poteſt actio negotiorum geſto
rum. l. heres v. ri. ff. de nego. geſt.

LEX XVIII.

TNeum. Qui ex naufragio ſurripit, tenet in
tra annum ad quadruplū, poſt an
num ad ſimplum, poteſt etiam criminaliter coerceri.
h. d. Hic habetis auth. nauigia, que eſt noua conſti
tutio domini imperatoris Fede. poſita, in x. coll. de ſtat, contra
lib. eccle. Quero quo modo ſe habeat iſta auth. ad leg. Codicis.
Reſpō. edictū de incendio, ru. ⁊ nauf. non habebat locuȝ de his
que rapiuntur tempore incendij, vel naufragij hec etiam de his
que rapiuntur poſt naufragium. Itē hec imponit maiorem pe
nam, ⁊ reprobat contrariam conſuetudinem. ℭ Opp. ff. de leg.
l. de quib. Solut. Fallit in conſuetudine reprobata per leg. ita vi
diſtis hic. ℭ Quero, quantum tempus debeat durare inſtātia
ſuper bonis iſtis repetendis. Dic vt in glo.

LEX XIX.

1 Fur manifeſtus, vt quis dicatur, requiritur viſio cuȝ accla
matione.
2 Soluens falſo procuratori, in quo ſibi preiudicet. vel non. nu. 4.
3 Contra procuratorem falſum recipientem ſolutionem a debito
re. qua actione agatur.
4 Pro eadem re, quando poſſit competere condictio furtiua, ⁊ cō
dictio indebiti contra diuerſos.

a **FAlſus procurator.** a Iſta eſt diffi
cilis l. multū.
b Falſus ꝓcurator recipiēdo debitum furti manifeſti,
b cōdic. fur. tenet. h. d. in ſumma iſta lex multū diffici
lis, ⁊ ſubtilis in immēſum quā no. multū. ℭ Antequā intreȝ iſtā
materiā. q̄ iſta l. eſt imperfecta, quero a quo cōuenitur furti, an
a ſoluente, an ab eo cui debebatur. Glo. breuiter dicit in primo
caſu, quādo recipit depoſitū, facit furtū creditori eidēque depo
nēti, q̄ ipſius erat pecunia. Scđo caſu, quando exegit debitum
facit furtū debitori ſoluenti, q̄ ipſius erat pecunia. Hoc tangit
hic ſecunda gl. ⁊ gl. magna in princip. Dicam j. latius dicit hic
c furti nec manifeſti. ℭ Opp. ꝙ iſte falſus c ꝓcurator teneat actio
ne furti manifeſti, q̄ manifeſte recepit pecuniā a ſoluēte. Dicūt
quidā, ꝙ huic ꝓcuratori fuit ſolutū d nocte vel forte erat ſecus.
1 Alij dicūt qđ ad hoc † vt ſit fur manifeſtus d requirit deprehēſio
d ⁊ nō ſufficit ſola viſio. Truffa eſt. Dic qđ ad hoc vt quis ſit fur
manifeſtus, requiritur viſio cū acclamatione, vt l. ſi quis in ſerui
tute. ff. eo. Unde hic licet viſus fuerit tamē cōtra eū non fuit ac
e clamatum, ideo nō eſt fur manifeſtus. ℭ Opp. e ſecundo, dicitur
hic exigendo. Cōtra exigere eſt ab inuito extorquere, vt l. fideic.
§. ſi rem. ff. de leg. iij. Sȝ falſus procurator nō potuit exigere. q̄
non habebat actionē, nec mandatū, ergo, ⁊c. Solut. Hic exegit
de facto. Uel dic qđ hoc ponitur improprie. quia exigit a ſponte
2 ſoluēte. vt dictū eſt. ℭ Oppo. extra gl. † qui ſoluit ſcienter inde
f bitū, videtur donare f vt de condictio. indebit. l. j. de reg. iur. l. cu
ius per errorem. Soluit gl. in l. ſi procuratori falſo. ff. de condi
ctio. indebit. l. j. de regul. iur. l. cuius per errorē. Soluit glo. in l. ſi
procuratori falſo. ff. de cōdict. ob cauſaȝ, ⁊ dicit qđ hoc debet in
telligi quando fuit ſolutum ab ignorante eū eſſe falſum ꝓcura
torem alias videtur donare. Et gl. j. Jac. de Aretio, reprehēdit
iſtam gl. Nam tunc ſoluendo quis videtur donare, quando nul
la alia preſumptio poteſt eſſe, vt ſi ſoluerit ſcienter indebitum tā
quam debitum, certe videtur donare. ſed quādo ſoluit falſo pro
curatori poſſumus preſumere quod ſibi ſoluerit, vt domino def.
ideo donatio non preſumitur argumen. l. cū de indebito. ff. de ꝓ
bat. ⁊ l. elegāter. §. qui reprobos. de pignorat. actio. ff. de ſolutio.
l. ſi cū aurū, Et hoc videt tenere glo. ff. de ſolutio. l. diſpenſato
rem. Licet docto. nō allegauerint hic, certe quādo ſoluitur pro
curatori falſo tāquā procuratori, ſine dubio videtur donare, vt
l. ſi non ſortem. §. qui filio. ff. de condictione indebiti. ⁊ ff. pro em
pto. l. qui fundū. §. ſeruus. verſicul. quod ſi ſciuerit, ⁊ ſic gloſſ. in
l. ſi procuratori falſo, dicit verū reprobata glo. que eſt in l. diſpen
ſatorem, ⁊ ita ibi tenet Dyn. Non obſtat, quod dicit Jacob. de
Aret. q̄ poteſt eſſe alia preſumptio, ⁊c. q̄ fateor quando ſoluere
tur ſimpliciter, vt Titio, ſed cum ſoluit titio, vt procuratori, cuȝ
ſciat ipſuȝ nō eſſe nō cadit dicta preſumptio. Modo intro gloſſ.
3 ℭ Oppon. ſ. de cōdict. indeb. l. creditoris, ⁊ l. ſi procuratori fal
ſo. ff. de cōdi. ob cauſam. que leges dicunt dari condictionē inde
bi. vel condictionem ob cauſam, ⁊ ſic videtur, quod dominiȝ ſit
tranſlatum in accipientem, q̄ nemo condicit rem ſuam preterꝗ
quā a fure vt l. vlti. vſuf. quemadmo. ca. ergo, ⁊c. Male dicit. hec
lex que dicit dari condictionem furtiuam, que ſoli domino com
petit, vt l. j. j. de condict. furt. Huius timore dixit Mar. quod lic
cet transferatur dominium, tamen cōpetit condict. furtiua. Sȝ
hoc eſt falſum, vt d. l. vlt. vſufr. quemad. ca. ⁊ j. l. j. de condic. fur.
g Tamen doc. dicunt g quod Mar. antiquus gloſſator illud non
dixit, ſed dixit qđ furtū cōmittitur, ⁊ ideo contra furē datur con
dictio furtiua, ⁊ omnis alia, q̄ omnis condictio contra furē de
generat, vt Inſti. de actio. §. ſic itaque. Et ſi ſic dixit, bene dixit,
⁊ dixit verum. Glo. tamen videtur pro ſolutione contrariorum
diſtinguere. Aliter dicit glo. aut ſolui procuratori falſo credens
me liberatum, q̄ credebam eum procuratorem eſſe in rem ſuā
⁊ ſic in eum tranſtuli dominiū, ⁊ tunc non habet locū actio fur
ti, nec condi. furtiua, ſed condictio indeb. vt ſ. de condict. indeb.
l. creditoris. Aut non credebam eſſe eum procuratorem in rem
ſuam, ⁊ tunc ſolui ſibi tanquā ſimplici nuncio, vt portet ad cre
ditorē tunc ſi non portat, cōmittit furtum, ⁊ tenetur condictio
ne furtiua, ⁊ furti, ⁊ vt ſ. eo. l. ſi is cui, ⁊ l. falſus. §. j. ff. eo Aut
ſolui tanquā ſimplici nuncio, ſed in eū tranſtuli dominiū, vt
faceret liberari, tūc tenetur furti, ſed neque condictione fur
ſed tenetur condictione ob cauſam, nō ſecuta cauſa vt d. l. ſi procu
ratori falſo. ij. reſpō. ff. de cōdic. ob cau. Uide gl. tuā. Iſta
ne dicit, ſed nō ad propoſitū. nā hec lex nō loquitur in procura
tore in rē ſuā. Itē ſecundū mēbruȝ diſtinctionis loquitur in ſim
plici nuncio: hec lex loquitur in procuratore nō vero. Itē tertiū
loquitur quādo fecit quendam contractū non nominatum: ſcili
cet do vt facias me liberari. Uidēdum eſt ergo quando ſoluitur
procuratori falſo: vt procuratori cōſtituto ad recipiendam ſolu
tionem iſto caſu loquitur proprie iſta lex: ⁊ l. ſi procuratori fal
ſo. quo caſu dico. qđ contra procuratorē falſum datur actio fur
ti: ⁊ cōdictio furtiua: ⁊ cōdic. ob cauſ. vt l. ſi procuratori falſo. q̄
omnes condictiones degenerāt contra furē vt Inſti. de actio. §.
h ſic itaque. Uel ſi diceres huc procuratorē h falſum non habuiſſe
animū intercipiēdi pecuniā dabitur tantum condictio ob cau.
Nā ille qui accepit: vt ꝓcurator: tenetur ad duo alternatiue: vel
vt ſe procuratorē oſtendat: vel vt faciat dominū ratum habere.
Si igitur neutrū iſtarū faciat quaſi cauſa non ſecuta: pōt pecu
nia cōdici. Hic eſt caſus ī d. l. procuratori falſo. ⁊ hoc eſt vtile in
caſu: in quo ego ignoro vtrū ſit ver⁹ ꝓcurator: vel falſus: nā non
habeo neceſſe ꝓponere in libello: vtrū ſit verus ꝓcurator: vel fal
ſus: ſed dicā ſic, q̄ nō docuiſti te procuratorē nec feciſti dominū
ratū habere: ⁊ ſic cauſa quare tibi ſolui ceſſat: quare pete: ⁊c. vt
d. l. ſi ꝓcuratori falſo. ℭ Sȝ cōtra hoc oppo. in ſimplicē ꝓcura
torē nō trāſfertur dominiū: vt l. ſi ego. ff. de nego. geſto. ergo nō
poteſt habere locū cōdic. ob cauſ. q̄ nemo condicit rem ſuam vt
dictum eſt Solu. dicas iſtā ſolutionē factam iſti procuratori
ſe reconciliatā cōſumptione: vt dicitur in mutuo debito. Uel di
cas qđ cōdicitur poſſeſſio, vt in mutuo. l. indebiti. §. ſed ⁊ ſi num
mi. de cōdi. indebi. Uel dicas procuratorē habuiſſe animum in
tercipiendi. nā contra eum condictio omnis degenerat. ℭ Ter
tio oppon. ad idem. ff. de condi. ob cau. l. ſi procuratori falſo.
vēdidero. §. Titius. de furtis. Solu. Ibi eſt ſecuta rati hab
que extinguit actionē furti: ⁊ cōdictionē furtiuā hic ſecus.
ſumamus ergo quando ſoluitur procuratori falſo, qui nunꝗ
habuit mandatū. aut eſt ſecuta ratihabitio (cū: aut nō: ſi nō
eſt ſequuta) aut fuit ſolutū ab eo: qui ſciebat eum falſum: aut
ignorātē: aut ſoluitur tanquā procuratori in rē ſuā: aut tanquā
ſimplici nuncio aut ei dedit vt faciat liberari: aut ſoluit tanquā
ſimplici procuratori: ⁊ hoc vltimo caſu dic: vt ſ proxim. dixi.
Non habetis hic alia. Circa iſtam partem oppo. de l. cū quis. §.
4 primo. ff. de ſolut. Solu. Ex † que dixi: habēt locū in procuratore
funditus falſo: qui nunꝗ habuerit mandatū ſed in l. contra
fuit mandatū reuocatū in eo: qui habuit mandatū quo caſu di
ſtingue. Aut procurator habuit ab initio bonam fidē, ⁊ ſoluens
liberatur incōtinēti. Aut habuit animum intercipiendi: ⁊ tunc
ſoluēs nō liberatur ipſo iure: ſed ope exceptionis tenetur tamē
cedere creditori actionē furti: ⁊ condictionē furtiuā quā h
contra illū procuratorē. vt ibi patet. In iſto ergo procuratore
qui habuit mandatū: ſed fuit reuocatū: concurrūt quaſi omnia
mēbra diſtinctionis: que ego dixi ſ. in procuratore funditus fal
ſo. Quantū ad hoc: vt ſciamus vtrū ipſe teneatur condictione
furtiua: vel furti debemus diſtinguere. Aut ſolutū eſt ei ſcienter
aut ignoranter: vt dixi in procuratore funditus falſo. Aut fuit
ſolutū tanquā procuratori in rem ſuam aut non: iſtud membrum
non cadit hic. Nā in procuratore in rem ſuam nō cadit reuoca
tio: vt l. illā. j. de dona. Si poneremus reuocationē illam factam
eſſe vero

eſſe vtroque ſciēte vel conſentiente omnia illa mēbra hic poſſunt
adaptari per eaſdē leges, ſed quantum ad hoc, vtrum ſoluens li-
beretur a creditore, vel non, eſt differētia, qꝛ in procuratore fun-
ditus falſo ſoluēs nullo modo liberatur, vt l. qui hominē. §. ſi nul
h lo. ff. de ſolu. In eo vero qui habuerit mandatū ſed eſt reuocatuz
adhibetur diſtinctio que ponitur in d. l. cū quis. ⁊ ſ. dixi. ¶ Op.
i ff. de fur. l. ſi vēdidero. §. ſi Titi⁹. Sol. †Omnia que dixi ſ. habēt
i locū, quando falſo procuratori ſoluitur debitum i, lex contraria
loquitur quando ſolutū eſt indebitū, quo caſu debes notare dif
ferentias tres. Prima, qꝛ quando ſoluitur debitum, ratihabitio
ſequens tollit actionē furti, ⁊ cōdictionem furti, vt l. ſi procura-
tori falſo. ff. de condi. ob cau. Secus quādo ſoluitur indebitū. vt
d. §. ſi Titius. Secūda, qꝛ quando ſoluitur debitum ratihabitio
ſequēs parit debitori liberationē. Sed quādo ſoluitur indebitū,
ſequens ratihabitio parit cōdictionē indebiti debitori, vt d. §. ſi
Titius. Et ex his duabus differētijs reſultat vnum mirabile qd
pro eadem re ſcōpetit condictio furti que datur domino, ⁊ cōpe-
tit cōdictio indebiti cōtra diuerſos. Huius ratio eſt. quia prima
condictio fur. fuit data contra procuratorē falſuz contrectātem,
que non tollit, licet per ſequentē ratihabitionē dominium a de-
bitore auferatur, qꝛ hoc fit abſqꝫ facto ſuo. vt l. ⁊ ideo. ff. de cōdi.
furt. cōdictio vero indeb. datur contra illū, ad cuius vtilitatem
fuit facta ſolutio cui per ratihabitionē qſita eſt pecunia. vt d. §.
ſi Titius. Tertia differētia eſt, qꝛ in indebito non diſtinguimus,
vtrū procurator ſit funditus falſus, an ab initio habuerit man-
datū. Ratio qꝛ nunquā videtur mandatum, vt indebitum reci-
piatur, niſi hoc eſſet expreſſe dictū, vt l. ſi procu. de cōd. indeb. Et
ſi hoc eſſet dictū expreſſe, nō poſſumus tractare de liberando ſol
uentez quādo indebitū eſt quod ſoluitur: ſed ſi tractaremus de
inducenda cōdi. inde. vel de dāda condi. furt. ſeu condi. ob cau. di
ſtinguem⁹ per omnia, prout eſt diſtinctū ſ. quādo ſoluitur debi-
tū, per eaſdem leges preterquā in eo quod ratihabitione condi.
6 fur. nō tollitur, nec etiam act. fur. vt dictū eſt ſ. ¶ †Quero circa
iſtā materiā, dixi ſ. aut quis ab initio conſtituit procuratorem
k animo trāſferendi dominiū, aut nō, qd in dubio.[k] Dicunt quidaz
qd in dubio videtur eſſe animus trāſferendi dominium. vt l. do-
tis fructus. §. ſi. cum l. ſeq. ff. de iure do. Contrarium puto in du-
bio, per l. ſi ego. ff. de neg. geſt. Nō obſtāt allegata in contrarium,
qꝛ ibi precedebat titulus habilis, quare in eum dominiū tranſ-
7 feratur, ſed per eū in dominū. Item quero. †qꝛ ſ. dixi, aut procu-
l rator habuit bonū animū ab initio, aut nō, quid in dubio. [l] Re-
ſpon. hoc perpēdemus eſſe ex geſtis poſtea per procuratorē, aut
enim portauit ad dominū ſtatim, ſed forte eū non potuit reperi-
re, aut domino portauit, ⁊ poſtea interuertit, tūc preſumitur ab
initio bono animo feciſſe, alias pſumatur animo malo, vt ſ. eo. l.
8 ſi is cui. ⁊ ff. ad Maced. l. ſz Julia. §. pinde ſi acceperit. ¶ †Que-
ro, ⁊ reuoco in dubiū p perficiēda hac lege cū cōpetat actio fur.
⁊ condi. fur. in caſu l. noſtre. Reſpōd. prout loquitur in eo qui re
cepit depoſitum intelligendo depoſitum proprie, ita qd dominiū
non ſit tranſlatum in depoſitarium, tunc actio fur. ⁊ condi. fur.
competit deponenti, non depoſitario, ſi non fuit in dolo, qꝛ non
intereſt ſua. Itē ſi fuit in dolo, non haberet actionē ex improbita
te ſua, vt dicit ſecūda gl. huius. l. in procuratore vero qui recepit
debitum, debemus aduertere, aut ſoluit ſibi vt nūcio, ⁊ dic vt ha
buiſtis not. in l. ſi is cui. ſ. eod. aut vt procuratori ſimplici, cū in
veritate nunquā fuit procurator, ⁊ tunc actio furti cōpetit, ⁊ cō
dictio furtiua debitori ſoluenti, vt d. l. ſi vēdidero. §. ſi Titius. ff.
eod. Si vero fuit procurator ſed reuocatus, tunc idē ſi ab initio
habuit malum animū, ſed ſi ab initio habuerit bonū animū, ſta-
tim fuit queſitū dominium pecunie creditori, ⁊ ſi procurator po-
ſtea interuertit ipſi creditori tenetur actione fur. vel cōdict. fur.
9 vt d. l. cum quis. §. j. Ex iſto †caſu inſurgit vnum mirabile qd per
falſum procuratorem acquiritur domino dominium. Huius ra-
tio eſt fauor liberationis. Cū enim lex velit debitorem ſoluentem
falſo procuratori liberari, per conſequens vult per illū falſuz pro
curatorem queri dominium pecunie domino, vt not. in l. ſi quis
ſeruo. ff. de ſolut. ⁊ l. cum quis. §. j. eo. tit. licet gl. videatur dicere cō
trarium in l. acceptum. ſ. de vſuc. ſed non bene. ¶ Quid ſi manda
10 tum ſi non fuit reuocatum expreſſe, tamen procurator condictio-
nem ſuam mutauit, qꝛ eſt effectus quidam ribaldus, an per hoc
videatur mandatum tacite reuocatum? Doct. dicunt quod ſic,
vt l. cum Cornelius. ff. de ſolu. ⁊ l. cum quis. in prin. eod. titu.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Falſus procurator. Hanc l. repetit Ange. Item
quis dicatur falſus procurator vide aliqua per Jaſo. in l. ſi pro-
curatore falſo. de condi. ob cauſam.

b ALEX. ¶ Manifeſti. Uide gloſſ. in c. ex parte de reſcrip. Bal.
in c. j. §. iniuria. in verſi. ſeu furtum. de pac. iur. firm. videtur face-
re feſtum de iſto text. que dicit quod falſus procurator non dici-
tur facere furtum manifeſtum.

c ALEX. ¶ Falſus. Et quot modis dicatur falſus procu. vid hic
⁊ not. Bal. in l. licet. circa prin. ſ. de procu. ⁊ ibi vide Alex. ⁊ vide
Barto. in l. ſi autem. §. item ſi fundum. ff. de nego. geſt.

d ALEX. ¶ Fur manifeſtus. Quis dicatur fur manifeſtus, adde
Bart. in l. ij. ff. eod. ⁊ Barto. hic in iiij. oppo. qd ſufficit quod fue
rit viſus, ⁊ inſultatus ſecundum acclamationem. Probatur in l.
ſi quis in ſeruitute. Item ſufficit quod ſolum apprehendatur, vt
ibi, ⁊ in l. ij. cum ſeq. eod. titu.

e ALEX. ¶ Oppo. ſecundo. Uide ad hoc gloſſ. in l. j. ſ. quod met.
cau. ⁊ in l. ſi cum dotem. §. ſi poſt. ff. ſol. mat.

f ALEX. ¶ Uidetur donare. An ſoluens ſcienter indebitum vi-
deatur donare, vide qd no, Bal. in l. ſi per ignorantiam. ſ. de cōn
di. inde. vult ergo hic Bar. quod ſoluens ſcienter indebitum non
repetit. Uide Bal. in d. l. diſpenſatorem. ⁊ Bal. hic in verſi. quar
to queritur. intellige quando ad idem intendebat animus reci-
pientis, alias non poſſet eſſe donatio, vt not. Bart. in l. j. ff. de do-
na. ⁊ Bal. hoc declarat verſi. quarto queritur.

g ALEX. ¶ Tamen doct. dicūt. vid bar. i l. quoniā. ff. de cōdi. fur.

h ¶ Uel ſi diceres hunc procuratorem. Bal. hic reprehendit bart.
in vj. oppo. ibi ergo non poteſt habere locum condi. ſed Bar. in
l. ſi procuratori falſo. in iiij. q. ff. de condi. inde. De hoc alleg. gloſ.
in terminis. Uide ibi inquantum ad hoc, vt ſciamus. Idem tenet
Bal. in d. l. ſi procuratori falſo.

i ¶ In eo vero. Contra tenet Bar. in d. l. ſi procuratori falſo, ⁊ ex
his duab. ⁊c. vide omnino Bar. in l. quoniam. ff. de cōdi. furtiua.

k ¶ Quid in dubio. Adde Bar. in d. l. ſi procuratori falſo. ad fin.

l ¶ Quid in dubio. Quomodo cognoſcatur an falſus procurator
acceperit pecuniam a debitore bono animo, vel malo, adde Bar.
in l. cum quis. §. j. ff. de ſol. ibi ex iſto caſu inſurgit vnum. Idem te-
net Bar. in d. l. ſi procur. vide Bal. hic in vij. ⁊ viij. oppo.

LEX XX.

1 ☞ In delictis que trahi poſſunt de facili in exemplum, punitur
factum, licet non ſit perfectum.

a **SI quis ſeruo.** [a] In delictis que †trahi
poſſunt facile in exēpluz
punitur factum, licet nō ſit perfectū. h. d. Diuiditur.
Primo ponitur thema, ⁊ q. Scdo determinatio que-
ſtiōis. Tertio reſpōſio ad quedā iura que videbātur facere in cō
trariū. Secunda ibi, nobis. Tertia ibi licet enim. ¶ No. qd puni
2 tur affectus, licet nō ſequatur effectus Not. hic †qd, cui non cō-
gruit diffinitio, nec diffinitū. Uides enim qd illud non eſt furtū,
3 cui non congruit diffinitio furti. Tertio no. †caſum in quo ha-
bet locū actio furti, nec factū eſt furtū, nec res eſt furtiua. ¶ Op.
de l. j. in ſi. ff. qd quiſqꝫ iur. Potes dicere qd iſtud eſt delictum a-
trox, ⁊ ſic non habet locuz illud dictū. Non punitur affectus. ⁊c.
vt l. ſi quis non dicā rapere. ſ. de epiſc. ⁊ cle. alias videtur ſpeciale
hic propter rationē, que in ſi. legis ponitur. ¶ Quero, an id. qd
b dicitur [b] hic de ſeruo, habeat locū in filio. Gl. dicit qd ſic [c] in l. ⁊ nō
c tantum. §. j. ff. de ſer. cor. Uide gl. hic in ſi. Uides ergo ſecundum
hanc l. noua, ⁊ odioſa, ⁊ cōtra regulas iuris cōmunis inducta ex
d tenditur per identitatē rationis. [d] Et ſic facit qd †ſtatuta recipiūt
4 interpretationem extenſiuā, etiaz ad id, cuius contrarium eſt di-
ſpoſitum a iure cōmuni. Sed contrarium dixi tibi in l. precipim⁹.
in ſi. j. de appel. ⁊ in auth. quas actiones. cum gl. ſ. de ſac. ſanct.
eccle. Solut. Dic qd non eſt noſtrū hanc legem extendere ad fi-
lium. Sed lex antiqua eſt illa, que hanc legē extendit, nam dicit
l. ⁊ nō tantum. §. j. ff. de ſer. cor. quicquid dicitur de ſeruo, habeat
locum de filio. Illa lex, ergo eſt illa que extēdit hanc, nō ergo iſta
ſe extēdit, ſed extenditur, ⁊ ſic interpretationē extenſiuam recipit
5 paſſiue, nō actiue. ¶ Ex hoc dico, ſi †per ſtatutū induceretur no-
ua teſtādi forma, an haberet locū lex Fal. ⁊ Trebellianica, ⁊ ma-
teria de acqui. hered. ⁊ ſimilia in illo teſtamēto: certe ſic. ¶ Naz
tūc patitur ſtatutū interpretationē extenſiuam paſſiue, qꝛ lex ſe
ad ſtatutū extendit nō ſtatutum ad legē, vt l. j. §. j. ad l. fal. Dixi
plene in l. omnes populi. in materia interpretationis extenſiue.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Si quis ſeruo. Quid ſi vnus ſeruus pſuaſit alteri⁹. vt
fugeret, vide hic Azo. i ſumma in l. q ſeruo. ff. eo. tit. ¶ Adde bal.
de eo qui dedit cōſiliū ad maleficiū qd ſi eſt ſubſecutū eius cōnſi.
cclvj. iiij. lib. ⁊ vide Pau. de Caſt. cōſi. cxcij. AND. BARB. ¶ Si
qs ſeruo. Uide Ludo. Ro. i cōſ. ccviij. pro extenſione de qua hic.

b P. PAV. P. ¶ Qd dicitur. Adde circa intellectum regule iſtius
tex. qd duo caſus equiparātur a lege antiqua, ⁊c. ⁊ ea que ponit
mod. i §. ex maleficijs. in gl. in verbo. in iudiciū. inſtitu. de actio. v-
bi limitāt procedere ſolū quando in eadē materia erant equipa-
rata a iure antiquo: ſecus ſi in diuerſa. Itē limita procedere vbi
in eadē. Ro. cōſi. ccxx. Itē circa intellectū huius regule vid Ro.
omnino in cōſi. clxxix. Item intellige eā procedere in materia etiā
penali, ⁊ odioſa. Sec⁹ in correctoria vide ſingular. ter Jo. de Anā.
cōſilio ccvij. ad ſi. In contrarium qd imo procedat etiā in corre-

crorbi.⁊ penalibus, vide Iaſ. in l. tranſigere. C. de tranſa. Item
duas limitationes, ⁊ d regula vide Dec. in c. trãſlato de cõſtitu.
c ALEX. ¶ Qd ſic. Et ſic facit iſta gl. qd in criminal. ꝓcedatur de
ſimil. ad ſimilia qd dicas verũ eſſe quo ad equiparata, ſiue loqua
mur in ſtatutis ſiue in cõſuetudinib. pẽalib. tex. eſt melior d iure
ſcdm Bal. in c. j. in §. porro. q̃ fuit prima cauſa benefi. amit. Hoc
dictũ nõ habet locũ ſecundũ eum, vbi due pene imponũtur habi
to reſpectu ad priuilegiũ alicuius perſone, q² tunc nulla põt fie-
ri extẽſio de ſimilib. perſonis ad ſimiles, de caſibus ad caſus iſta
eſt gl. ord. ſing. Inſt. de actio. §. Itẽ miſta. que icipit. ſi in iudicio.
quã gl. tene menti, ſm Bal. ⁊ adde ſimilẽ in l. fi. in ver. aureos, de
in ius voc. adde que dixi poſt bar. in l. iura. iñcta. l. nõ poſſunt. ff.
de leg. ⁊ has extẽſiones de ſimilib. ad ſimilia intelligas ꝓcedere,
vbicunque in ſtatuto, vel lege ineſt ratio ciuilis, vel naturalis ſm
no. per Bar. in l. j. i prin. ff. vti poſſi. ⁊ per gl. ⁊ doc. i l. j. eo. ti. ⁊ per
eũ in §. Cato. Itẽ videtur velle Bal. in d. §. porro. Adde ꝙ refert
Bal. in c. j. an maritus ſiue vxor in benefi. qd quãdo heres trahe
retur retro qd tũc trahitur de ſimilib. ad ſimilia quã legez trahi
retro nõ eſt equum. Allegat Ioã. Mo. in c. deteſtanda. de conceſ.
preben. li. vj. Itẽ adde qd in pena priuationis videtur ꝙ non poſ
ſit procedi de ſimili. ad ſimilia q² illa nunquã imponitur, niſi lex
hoc expreſſe dicat, in auth. de nõ eligen. ſecũ. nub. §. ſinautez non
valuerint. not. bal. in auth. ex teſtamento. ĩ. de ſecũ. nup. Itẽ adde
qd no. voluit Bal. in l. de his. ⁊ s. eo. ⁊ in l. ſi fugitiui. ĩ. de ſer. fugi.
Et reperio qd Inn. in c. qualiter. ⁊ quãdo de accuſa. tenet expreſ-
ſe, quod in penis criminalib. procedatur de ſimilib. ad ſimilia, ⁊
nihil alleg. adde Bal. in l. illa in prin. ĩ. de col. ⁊ qd not. glo. in d. l.
fin. de in ius voc. ⁊ qd not. Bal. in l. de his. ĩ. eo. ⁊ quod dixi in l.
Gallus. in §. ⁊ qd ſi tãtũ. de lib. ⁊ poſth. etiã qd in criminalib. pro
cedatur de ſimilib. ad ſimilia, vide bal. in l. ſi quis nõn dicaz rape
re. in prin. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ vide Bal. in l. ſi te. ĩ. de infa. ⁊ in l. trãſige
re. ĩ. de trãſact. Et an ex idẽt tate rationis in penalib. fiat extẽſio
vide aliquid per Inno. in l. infamẽ. de publi. iudi per Bal. in l. j. ĩ.
de interdi. vbi omnino vide, ⁊ hic per Bal. ⁊ qd procedatur etiã
in criminalib. tenet etiam Bal. in l. ij. in princ. que ſit longa con-
ſue. ⁊ in l. data opera. Sed in ſtatutis penalibus exorbitantibus
nullo modo fit extẽſio, ſed Bal. in l. ij. de pa. qui fil. diſtr. ⁊ ſtatutũ
loquẽs in furto locum habet ex maioritate rationis in ſacrileg ●
bal. in l. ij. ĩ. eo. ⁊ de materia per Iac. de bel. in l. ſi qs nõ dicam. de
epiſ. ⁊ cle. per. Inno. in §. de viro. ⁊ ſecundũ regulã, de qua hic, vi-
delicet qd lex noua ſuperueniẽs in vno ex parificatis, de iure an-
tiquo extẽditur ad illud parificatũ. limita not. niſi tractemus d
remedio, aut actione cõcedẽda. Gl. eſt ſing. in auth. preſbyteros.
Adde que dicit domi. Abb. in ca. d multa. de preb. in gl. i verſi. in
eadẽ eccleſia ibi contrarium credo, ⁊c. vbi probatur, qd vbi ſunt
duo a iure equiparata, pena addita in vno, videt addita in alio.
Tex. cũ gl. in c. ñ poſtquã. in fi. de cle. in vj. ⁊ no. ad materiam, qd
quãdo ſunt duo a iure cõmuni equiparata. qd ſtatutum in vno
etiam cõtra regulã iuris cõmunis habet locũ in alio, vt videtur
velle gl. in l. qd vero. ff. de legib. ⁊ Bar. hic, ⁊ in l. Marcel. in prin.
ad Treb. qd eſt verum, quando equiparatio eſt reciproca. ſecus
ſi eſſent tantũ in vno, vt ſi lex, vel ſtatutum dicat, quod diſpoſita
in magnatibus, habeãt locũ in popularibus, quia non erit econ
uerſo. l. ij. ĩ. cõmunia de leg. not. Bar. in l. j. de leg. j. Itẽ eſt verum
niſi lex loquatur taxatiue. Probatur in l. fi. vbi eſt facta extenſio
ciuilis, ⁊ vide in auth. quas actiones. in cor. vnde ſumitur de ſa-
croſanc. eccl. Et videtur de mente Cyn. in d. auth. quas actiones,
⁊ ibi refert Bar. in verſicu, modo quero. licet bal. ⁊ alij contra. ⁊
Bal. in d. l. fin. in j. q. Item fallit niſi patiens non eſſet in vtroq̃
diſpoſitum. l. j. §. lex. ff. ad legem Falc. ⁊ ibi Bart. ⁊ vide ad Bar.
hic omnino Bart. in l. ſi conſtante. in iij. q. ſolu. mat. vbi videtur
velle hoc verum etiam in diuerſa materia, adde Bart. in d. l. non
tantum. §. j. Et de huius, ⁊ illius legis intellectu vide inſtit. de a-
ctio. §. duplum. circa princip. per modernos a contrario ſenſu.
¶ Adde Roma. conſil. cccxcij. Et vide etiam tu Alexand. de
Imol. in conſil. cxxxvij. verſic. corroboro. in j. volu.
b POMA. ¶ Identitatem rationis. Quid in caſu fauorabili, aut
odioſo, an poſſit extendi ex identitate rationis vide late Ro. in
repetitione authent. ſimiliter. in xxix. ſpeciali pie cauſe inter vlti-
mas voluntates. ĩ. ad legem Falcidi.

LEX XXI.

2 ☞ Bone fidei poſſeſſor dicitur, qui cogitatione domini poſſidet
putans ſe dominium.

Apud antiquos. Eius ſerui gratia ꝑ quo qs põt actio
ne noxali cõueniri, pro eius facto noxali agere nõ po
teſt illo tẽpore. ſed poſtea ſic, ⁊ ꝑ facto liberi hominis,
actio noxalis nõ cõpetit. hoc dicit. Tota iſta lex diuiditur i duas
partes principales. Prima loquitur de ſeruo. Secũda de libero
homine bona fide poſſeſſo. Secũda ibi, de eo autẽ qui liber. Item
hec prima ſubdiuiditur, q² primo ponit duas queſtiones. Secun
do ponit amplificationem ad illas queſtiones cuiuſdam regule
iuris antiqui ſecundum antiquos. Tertio ponit amplificationẽ
(dicte regule) ſecundum authorẽ huius l. ex qua colligitur que-
ſtionum ſolutio. Quarto concludit ad propoſitum. Secunda ibi
cunq̃ generali. Tertia ibi, nos autẽ, quarta ibi, ſi igitur. ¶ Not.
ex text. iſto ibi, quidam ita per coniecturam, ⁊c. cum gl. ſua que
1 argu. † a contrario ſenſu eſt ex interpretatione quod multũ no.
quod plene dixi in l. omnes populi. ff. de iuſt. ⁊ iure. allegaui
hunc tex. ⁊ vide tex. ibi, poſſeſſor domini cogitatione, ⁊c. ¶ Not.
2 † quod ille dicitur bone fidei poſſeſſor, qui domini cogitatiõe poſ-
ſidet putans ſe dominum, ⁊ hoc eſt in verſicu. cum igitur tex.
ipſe ea teneri non poteſt melius formaret regulam ſecundum q̃
3 ĩ. formata eſt, ⁊ ſic directe adaptaretur ad predicta. ¶ † Not. q̃
a vulgariter dicitur[a]. Diſtingue tempora ⁊ concordabis ſcriptu-
ras. Hic in §. nos autem ibi, ⁊ ſic ex tempore.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ No. quod vulgariter dicitur, vide Bar. in l. ſciendum
§. ſed ⁊ qui. ff. qui ſatiſda. cogan.
1 ☞ Titulus excuſat a fructibus percipiendis.

1 **§. Nos autem.** Ultimo domin⁹ Cyn. inducit
§. ad queſtionem. Titulus ex-
cuſat a fructib. percipiendis, ideo ſi poſſeſſor pro parte tẽp.
haberet titulum, pro parte non, tenebitur de percipiendis pro
parte, pro parte non. Sic dicit do. Cyn. hic.

LEX XXII.

Maniſeſtiſſimi. Primo ponit vnam re-
gulam generalem. Se-
cundo, determinat tres queſtiones iuxta dictam re-
gulam. Secunda ibi, poſt principium, ſed querebatur, ⁊c. Item ſecũda ſicut determinat tres queſtiones, ita habet
tres partes. Secunda ibi, ſed cum in ſecunda. Tertia ibi cũ au-
tem in confinio. Redeo ad primã partem, ⁊ prima eſt facilis, ideo
non eget ſummario. Ad iſtam regulam examinandam opponit
gl. de il. is cui. ⁊ l. eum qui in prin. ⁊ l. qui vas. §. ſi ego. ff. eod. Hu-
ius timore gl. tua limitat iſtam regulam, vt habetis in ea, quam
vide. Aduerte iſtas limitationes poſſemus examinare, ſed eſſet
multum longum, ⁊ dic vt plene dixi in l. itaque fullo. ff. eo.
2 ☞ Per electionem vnius iuris, quis non videtur alteri renun-
ciare.

§. Sed querebatur. Si res cõmodata ſub-
trahitur, eſt in electio-
ne domini vtrum agat contra furem, an contra commodatarium,
⁊ vno electo, contra aliũ agere nõ poterit ſi ſciens fuerit: ſecus ſi
fuerit neſciens, vel dubitans. Hoc dicit vſque ad §. ſed cũ in ſecũ-
da. Diuiditur iſte §. in tres partes. Primo ponitur thema an-
tiquorum opinio. Secundo determinatio. Tertio limitatio
determinationis. Secũda ibi tales. Tertia ibi ſinautem ne-
1 ¶ Not. ex hoc §. primo qd dixi in ſummario. ¶ Secũdo not. ſim-
plicitatem placere. Et ſimpliciter dicitur quod eſt ſine diſtinctio-
ne, quod not. facit ad queſtionem quam dixi tibi in l. j. in j. q. de
vulga. ⁊ pup. ⁊ l. inter ſtipulantem. §. j. ff. de verbo. obliga. ubi
pliciter amitti, ⁊ de verbo. oblig. l. j. §. ſi quis ſimpliciter. vbi
ponit ſimpliciter, id eſt, pure. Facit ff. pro ſoc. l. corri. facit. j.
2 deicom. l. eam quam. ¶ Not. etiam ⁊ tene menti, † q² alibi no.
Qui eligit vnum ius, non videtur renunciare alteri iuri, qd igno-
a rat ſibi competere, vt l. mater. de inoff. teſtam. idez ſi dubita-
b ſus eſt hic quod non[b] videtur renunciare alteri iuri, quod dubi-
tat ſibi competere ibi, ſinautem neſciens, vel dubitans, ⁊c. Et hoc
c neſcio alibi, ⁊ ideo tene menti.[c] ¶ Ad legem noſtram oppo. de
vt omnes. §. ſi ſeruus, ⁊ l. itaque fullo. §. fi. ff. eod. Solu. Hic loqui-
tur in cõmodatario, qui nullũ ius habet i re. Cõtrariũ loquitur
in creditore, ⁊ vſufructuario, qui habuit ius i re, ⁊ ideo actio fur-
ti cõpetit tã domino pro iure domini, quam creditori, ⁊ vſufru-
ctuario pro iure ſuo, vt l. contraria. ¶ Contra hoc oppon. dici-
tur quod idem in eo, qui non habet ius in re, vt in fullone, vt l. ita-
que fullo. in prin. ff. eo. ⁊ Iuſti. de oblig. que ex delict. §. furtum
lu. Aliud in fullone, ⁊ ſarcinatore, aliud in commodatario, il-
q² fullo, ⁊ ſarcinator ineunt contractum ratione vtriuſque
ſimpliciter ſubuenitur commodatario ratione ſui tantum

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ ¶ Idem ſi dubitat. Not. tamẽ qd in contractu
dubitãs nõ equiparatur ignoranti, ſecũdũ Bal. in c. j. §. in
petuũ. per quos fiat inueſt. Vide etiam tex. i materia, ⁊ ibi Bal.
in c. ...

in c. vaſallus feudum. ſi de feu. fue. controuer. Item adde quod dubitans qui de facili poteſt certificari non excuſatur, licet ſit ſeus in errante, vide Iaſ. in l. ſi per errorem. in iij. no. ff. de iuriſdi. om. iudi. vbi ponit rationem diuerſitatis, ꝛ ibi etiam in j. amplia. ponit concor. ad regulam hic poſitam, ꝛ latius de iſta regul. qꝺ dubitans, ꝛ ignorans equiparentur. vide Iaſ. in l. diuine. ff. de cō di. inde. in l. iij. §. genera. de acqui. poſ. aliqua ponit. vide que dicit Aret. in l. domitius Labeo. ff. de teſta.

b POMA. ❡ Caſus eſt no. qui elegit vnum ius, non videtur alteri renūciare quod ſibi ignoranti, vel dubitanti competit. Facit glo. in l. j. in fi. in verb. ceſſat. ff. de cōdi. inde. Uide omnino in l. iij. §. fi. ff. de acqui. poſſ. ꝛ in l. quandiu. in princ. C. qui admi. Facit gl. fin. in l. j. in verbo, ceſſat. ff. de cōdi. inde. ꝛ tex. in l. ij. ff. quis ord. in bō. poſſ. ſer. ꝛ aliquid p̄ Iaſ. in l. cū quib. ſ. de iur. ꝛ facit. igno. ꝛ vide ad iſtū tex. bal. in l. leges ſacratiſſime. ſ. de leg. vbi vult per iſtum tex. ꝙ ita parcatur dubitanti, ſicut ignoranti, quē ſequitur Io. de Ana. conſi. lxxij. incip. viſis, ꝛ conſideratis que in facti narratione. Et pro hoc facit qꝺ vult Decius poſt do. Chriſtopho. Caſtillio. ibi. in l. j. ſ. de pact. in ſol. ꝛ l. nec nos. j. de poſtli. reuer. quaꝫ intelligunt qꝺ ibi re vera mortua matertera, ſi tū erat penes cōtrahentes debitū. Et ſic volunt, ꝛ ex illo dicto potes notare qꝺ de dubio aliquādo iudicamus, vt de ſciente, qꝛ ſicut ille qui ſcit de vita alicuius, nō pōt ſuper eius hereditate paciſci, ita nec dubitans, ꝛ immo in dubio ita loquamur ſcd̄m ſubiectā materiam, ꝛ vide Bal. in l. fi. ff. de condi. indebiti. ꝛ Bald. in c. j. §. perſonā. in titu. per quos fiat inueſt. vbi limitat vt non habeat locū in dubitante qualitatem perſone cuꝫ qua cōtrahit. qꝛ de eo iudicamus non vt de ignorāte. Et vide aliquid per Alex. conſi. xl. volu. v. ꝛ vide text. ꝛ ibi bar. in l. j. j. de teſt. ꝛ Felin. in c. paſtoralis. de exce. ꝛ bar. cōſi. lxxij. ꝛ cōſi. lxxxviij. ꝛ Felin. in c. fi. de preſcrip. ꝛ Barb. conſi. xvj. volu. ij. ꝛ vnum verbum per do. Prep. Alex. ī c. non eſt. §. is itaque. diſt. vj. ꝛ in c. quo iure. diſt. viij. ꝛ Iaſ. late in l. quādiu j. qui admit.

c ALEX. ❡ Quod tene menti. Not. qꝺ eligēs vnū ius. nō videtur renūciare alteri, de quo ignorat, qꝺ neſcio alibi, ꝛ an ignorans, ꝛ dubitās equiparātur, vide qꝺ no. ſ. de condi. inde. l. fi. ꝛ no. Bal. ſic allegantē iſtū tex. in l. leges ſacratiſſime. ꝛ etiā dicit hic Cyn. ꝛ Bal. quod omittens opponere exceptionem propter dubitationem. poteſt eaꝫ opponere cum primū eſt de ipſa certificatus. ꝛ intelligit iſta Bal. hic, niſi potuiſſet ſe certificare, ꝛ noluiſſet. Et vide qꝺ nō. dicit Bal. in l. j. ſ. de fal. cauſa. adie. Et ad dicta de ignorāte. vide bar. in l. ij. i verbo. p̄cedo in gl. ff. ſi quis in ius vo. nō ie.

4 ☞ Pro poſſeſſione rei mobilis amiſſa, nullum interdictum poſſeſſorium eſt introductum, ſed alia remedia ſic.

§. Sed cum in ſecundā. Breuiter dicit. Si commodatarius a fure rem, ꝛ penam exigit, non tenetur reddere eam do-

1 mino. h. d. ❡ Not. qꝺ † commodatarius exigit rem a fure, qꝺ qua-

2 liter intelligatur dicā ſtatim. ❡ Scd̄o not. †. qꝺ qui ſentit onus debet ſentire, ꝛ commodū, ꝛ econtra qꝺ dic vt in regula iuris, ꝛ per Dy. in c. qui ſentit. de reg. iur. lib. vj. Circa primū queritur,

3 ꝛ iſtud eſt notabile valde. ❡ † Quero qua actione recuperabit cōmodatarius rem a fure. Nā condictio furtiua ſoli domino cōpetit l. j. ff. de condi. fur. ergo cōmodatario non cōpetit. Sol. Dicunt quidā qꝺ habuit condictionē incerti, vt l. ꝛ ideo. §. fi. ff. de cōdi. fur. Iſta nō eſt vera, qꝛ illa loquitur in creditore, qui habet ius hypothece in re, ideo gl. tua diſtinguit. optime quatuor caſus. Quādoqꝫ ſubtrahitur res domino, tunc ſine dubio cōpetit ſibi cōdictio furtiua, vt l. j. ff. de condi. fur. Quandoqꝫ ſubtrahitur ei qui habet ius in re, ꝛ tunc cōpetit ſibi cōdictio incerti, vt l. ꝛ ideo. in fi. ff. de cōdi. furt. ❡ Quādoqꝫ ſubtrahitur ab eo, qui nullū ius habet in re ſed ſolū in bona fide poſſedit, tunc habet actionē triticariā ad poſſeſſionē, vt l. j. in fi. cū l. ſeq. de cōdi. tritica. Quandoqꝫ ſubtrahitur ei qui nullū ius habet in re nec in poſſeſſione, ſed detinet, vt cōmodatarius, ꝛ depoſitarius, ꝛ ſimiles, tūc eis datur actio in factū, vel officiū iudicis. Ita tenet glo. in l. non tantū. in prin. de pet. here. ꝛ d. l. ideo. §. ſi. de cōdi. fur. Subdit gl. hic, vel habebat cōdictionē ex l. ſi coloni. de agri. ꝛ cēſi. Iſtud nō eſt verū. nā illa cōdi. cōpetit tantū ei qui poſſidebat, vt ibi patet.

4 ❡ † Contra iſta gl. videtur gl. in l. rē que nobis. ff. de acqui. poſſe. vbi dicitur qꝺ pro poſſeſſione rei mobilis amiſſa nullum eſt proditum iudiciū poſſeſſoriū, ſed intelligas nullum poſſeſſorium ſcilicet, interdictū. Sed alia remedia de iure ciuili bene ſunt prodita, vt ſ. dixi. Uide gl. quā not. bene. gl. iſta loquitur quod iſta remedia dantur contra eum ad quē poſſeſſio peruenit cum vitio, quia

5 ſubtraxit. ❡ † Sed quero quid ſi ad aliquē peruenit poſſeſſio ſine vitio eius rei, quā ego tantū poſſidebā, vel detinebam. Gloſſ. in l. inciuilem. ſ. eod. dicit qꝺ habet locum condictio ex d. l. ſi coloni. de agri. ꝛ cenſi. ꝛ iſta gloſſ. videtur dicere contra caſum l. ſiue autem. §. ſi duob. ff. de pub. vbi argu. contra in eo qui habuit titu-

a lum, ꝛ poſſeſſionem.[a] Dominus Inn. in c. ſepe. de reſtit. ſpol. tenet idem quod gl. in l. inciuilem. allegat c. reintegranda. iij. q. j. Iſta co-

b mnia videntur cōtra caſum[b] dicte l. ſubſtinēdo tamē gl. noſtrā, ꝛ Inn. poſſumus dicere ſic, qꝺ glo. loquitur in bone fidei emptore quē cōſtat emiſſe ab eo, qui fuit male fidei poſſeſſor, vt a fure, vn-

c de mala fides venditoris, aliqualiter afficit emptorē[c] ab eo, vt in aut. male fidei. j. de preſcri. long. tēpo. alias ſi hoc nō cōſtaret. cre-

d do qꝺ nō[d] poſſet agi, vt d. l. ſiue autem. §. j. de pub. ❡ Querit glo.

6 quid ſi dominus † in huius l. caſu non velit agere contra cōmodatariū, ſed cōtra furē, an poterit. Glo. dicit qꝺ ſic, vt ſ. proxi. §. Sed certe precedēs. §. loquitur ante furē exactū. Nam poſtquā exactus eſt ab vno, non poteſt iterum conueniri, ſecundum Dyn. in

7 l. licet. §. fi. ff. nau. cau. ſta. ❡ † Tertio querit gl. poſito qꝺ contra furē poſſet agere dominus, an fur duplici damno afficiatur? Gl. non determinat. Tu dic qꝺ nō per dictā. l. licet. §. fi. ❡ Ultimo querit gl. cum ſecus ſit in creditore, qui tenetur reddere penam, vt l. ſi pignore ſurrepto. ff. de pig. actio. quare aliud in eo quaꝫ in commodatario, ꝛ ſimilibus? Dic vt in glo.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ❡ Poſſeſſionem. Uide omnino Moder. in §. ſed iſte. Inſti. de actionib.

b POMA ❡ Contra caſum d. l. Alex. in conſi. cc. volu. ij.

c ALEX. ❡ Afficit emptorem. Et hoc etiam tenet Bald. in effectu, ꝛ bene dicit in d. l. ciuileꝫ. Pro quo facit quod ipſe Bal. not. in l. ancille. ſ. eo. ꝛ l. eum qui. §. pretor. de Publicia. Adde do. Abba. in c. ſi diligenti. de preſcrip. ꝛ Pau. de Caſt. in l. ꝛ ideo §. fi. prealleg. ibi, tertio querit glo. Uide hic latius per Bald.

d POMA. ❡ Credo quod non. Uide Alex. conſi. cxviij. vol. ij. ꝛ Barb. conſi. lxij. vol. ij. ꝛ Alex. l. j. in prin. vol. j. ꝛ cxcix. vol. ij.

§. Cum autē. Si marito res commodata ſubtrahatur ab vxore, vxor ſi eligatur a domino furti conuenitur. Si eligatur maritus, maritus in factū propter res amotas tenetur, nec poterit mulier eligi, ſi vir ſoluēdo extiterit. h. d. Oppo. quod actio rerum amotarum non datur conſtante matrimonio, vt ſ. rerum amo. l. ij. Solut. expone. id eſt, in factum propter res amotas. Oppo. ff. rerum amo. l. antepe. Sol. Ibi ponitur caſus econuerſo ad iſtum. vt in gl. quam vide.

De operis libertorum. Rubrica III.

LEX I

2 ☞ Opere libertorum quomodo imponantur, ꝛ qua actione petantur. nume. 4

I tempore. Diuiditur in tres partes. Primo ſequitur quando opere ſunt impoſite. Secūdo an poſſit peti pretiū futurarum operarū, hec particula videtur ibi contradicere. Tertio, quādo opere nō ſunt impoſite. Scd̄a ibi, ſolet autē. Tertia ibi, cū, ꝛ ſi opere. Breuiter dicit qꝺ opere p̄miſſe debēt preſtari, nō pretiū earum, niſi ex cauſa neceſſitatis. h. d. ❡ Circa primam partē queri-

1 tur, dicitur hic, ſi tempore manumiſſionis. ❡ † Quero quādo dicitur factū tēpore manumiſſionis? Dic vt in gl. j. vt ſi in illo tempore vel modicū ante, vel modicū poſt manumiſſionem, ꝛ ſine in-

2 teruallo fuerit actū, vide gl. ❡ † Quero qualiter opere[a] imponan-

a tur liberto? Dicit gl. per ſtipulationē, vel iuſiurandū, ꝛ eſt ſpeciale qꝺ pactum iureiurando veſtiatur. Uide glo. ij. in prin. hic aduerte, ꝛ no. qꝺ pactū nudum non veſtitur manumiſſione, ſeu co-

3 herentia manumiſſionis, ꝛ eſt ſpeciale fauore libertatis. † Not. ꝙ regulariter pactū nō veſtitur iureiurādo, ſcd̄m glo. dic vt dixi in

4 auth. ſacramēta. ſ. ſi aduer. vend. † Quero ſecūdo qua actione petitur opere. Dic breuiter, ꝛ hec eſt veritas. Aut opere ſunt promiſſe per ſtipulationem, aut iureiurando. Primo caſu, aut petūtur opere, ꝛ agitur actione ex ſtipulatu, ſiue ſint certe, ſiue incerte. Aut deuenitur ad eſtimationem, ꝛ agitur certi cōdictione ex ſtipulatu. Secundo caſu, quando ſunt promiſſe iureiur. agitur in factum. Dic clarius, vt hac gl. Uenio ad ſecundam partem, ꝛ iſta ſecunda pars videtur ſibi contraria. Nam primo dicit quod ſolet conueniri, vt aliquid detur pro operis, poſtea dicit ꝙ pretiū peti nō poteſt. Huius timore gl. exponit iſtum tex. bene quatuor modis. Unumquenqꝫ vide, ꝙ quilibet poteſt ſuſtineri tamen illa magis clara, vt dicamus, ſolet inter liberos ꝛ patronos conueniri, vt pro operis preteritis aliquid preſtetur, licet pretium peti non poſſet, ſubaudi remanente ſaluo iure patronatus. ❡ Opp. ꝛ videtur ꝙ in caſu inopie eum alere non tenetur, vt ff. de lib. agn. l. ſi quis a liberis. §. ſi quis a liberti liberto. Dic vt in gl. ❡ Uenio

b ad vltimā partem[b]. Ex hac † vltima parte, ꝛ precedente allegatur

5 iſta lex ꝙ neceſſitas non habet legem[c], qꝛ lex vult ꝙ libertus nō

c cogitur ad preſtationem pretij operarū, fallit in caſu neceſſitatis.

ADDITIONES.

a ALEX. ❡ Qualiter opere. Et ad not. per gl. ꝛ Bart. in l. iuriſiu

Bar. ſuper ſecunda cod.